

У ОВОМ БРОЈУ

ФЛАШ ГОРДОН

НЕМОГУЋ СИ, ФЛАШЕ!
КАЖЕМ ТИ ДА САМ ВИДЕЛА
КАКО СЕ НЕШТО КРЕЌЕ...
И ТО ДВА ПУТА!

ПОГЛЕДАЈУ...
АЛ' ТО МОРА ДА
ЈЕ ТВОЈА
МАШТА!

НЕ,
ХВАЛА!
САМА
ЋУ ПО-
ГЛЕДА-
ТИ!

ДЕЈЛ!
СТАНИ! ЗАБО-
РАВЉАШ НА
МАЛУ МЕСЕ-
ЦЕВУ ТЕЖУ...
ОДЛЕТЕЋЕШ
НЕГДЕ...

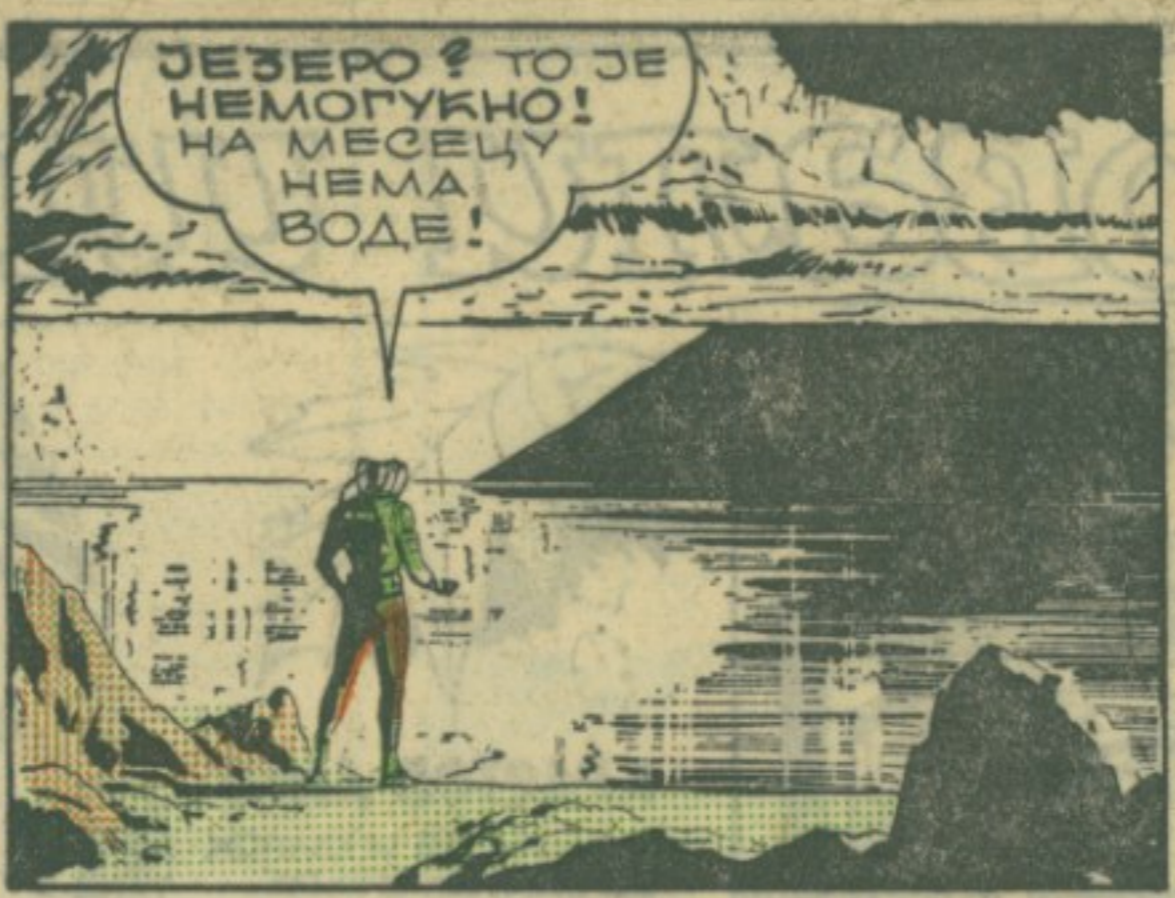
ПРОКЛЕТ ТАЈ ЊЕН ПО-
НОС! МОЖЕ ДА СЕ СРУ-
ЦИ У НЕКИ КРАТЕР!
ЧАК И ПРИ МАЛОЈ
ТЕЖИ МОЖЕ СЕ
ОЗЛЕДИТИ!

ТО ЈЕ ЗАИСТА
КРАТЕР! МОРА ДА
ЈЕ СЛЕТЕЛА ПРЕ-
КО ИВИЦЕ КАД
ЈЕ ОНАКО
НАГЛО
ИШЧЕЗЛА!

ДА... ЕВО ТРАГА!
СКЛИЗНУЛА ЈЕ ДОЛЕ!
ЧУДНО... ЗИДОВИ КРАТЕРА
СУ ПРЕВИШЕ ГЛАТКИ...
ДА БИ БИЛИ ПРИ-
РОДНИ!

ЈЕЗЕРО? ТО ЈЕ
НЕМОГУЋНО!
НА МЕСЕЦУ
НЕМА
ВОДЕ!

АКО ЈЕ ОВО ВОДА,
ОНДА ЈЕ ДЕЈЛ УПАЛА
У ЊУ... МОРАМ ЗА
ЊОМ!

ХУП! ТО
БОЦКА! ОВО НИ-
ЈЕ ВОДА! ТО ЈЕ...

...НЕКА ВРСТА ЕНЕРГЕТСКОГ
ПОДА... А ТО ЗНАЧИ ИНТЕЛИ-
ГЕНЦИЈУ! ШТ...? ДЕЈЛ! НА
ШТА СМО ОВО НАТРАПАЛИ?

ПА, ФЛАШЕ,
ВЕРУЈЕШ ЛИ САДА
ДА САМ ВИДЕЛА
КАКО СЕ НЕШТО
КРЕЌЕ?

ИЗГЛЕДАЛО
ЈЕ ОДОЗГО
КАО ЈЕЗЕРО! АЛИ,
ТАЈ КРАТЕР ЈЕ
ВЕШТАЧКИ!

ФЛАШЕ!
ЈЕСИ ЛИ
ПОГЛЕДАО ДО-
ЛЕ У КРАТЕР?

ГЛАТКА ПОЛУЛОПТА! НЕ-
СУМЊИВО ЈЕ НАЦИЊЕ-
НА ПОМОЌУ МАШИНА!
ШТА ЛИ ЈЕ У ЊОЈ?

НЕ ЗНАМ... АЛ' СВЕ ОВО МИ СЕ
НЕ СВИЃА! ХАЈ-
ДЕМО ОДАВДЕ...
МОЛИМ ТЕ,
ФЛАШЕ!

НЕМОГУЋНО,
ДРАГА! ОВО
ЈЕ ФАНТА-
СТИЧНО ОТ-
КРИЋЕ!
МОРАМО ТО
ИСПИТАТИ!

ПРЕПАД У ПОДНЕ. -
МИСТЕРИОЗНИ ГОСТИ.
- ТИГАР КОЈИ ЈЕ ИЗ-
МЕНИО СВОЈЕ ПРУГЕ. -
У СЛИЦИ И РЕЧИ. -
РАЗНЕ ВЕСТИ И
ЗАНИМЉИВОСТИ

ДА ВЕЧЕРАЈУ ЗАЈЕДНО

— Хорације, да ли би вечерас могао да вечераш с мном? — упитао је Пера Ждера Хорација.

— Врло радо!
— Е, онда ћу доћи тачно у осам сати твојој кући на вечеру. Здравост!

СТАРЕ ПАНТАЛОНЕ

Шила продавао своје старе панталоне, а купац стално заниткивао да ли су панталоне заиста од чисте вуне.

— Не смем да вас лажем! — рекао је најпосле Шила. — Панталоне су заиста од чисте вуне, али дугмета на њима нису...

ГЛАВНА УЛОГА

Јуче је Шила учествовао у једној дилетантској представи и данас једва говори толико је промукао од силног причања.
— Значи да си имао главну улогу? — пита Мики.
— Не, био сам шантак.

Шеснаестогодишњи аустралијски помоћни железнички службеник Херберт Т. добио је недавно изванредну похвалу и награду. Својом присебношћу и одважношћу он је спречио велику несрећу.

Било је ведро јесење јутро. Херберт Т. тек што је дошао на посао. Д 811 очигледно је имао закашњење јер је већ одавно требало да прође кроз станицу. Док не стигне овај брзи воз, локал којим се и Херберт возио, не сме да крене.

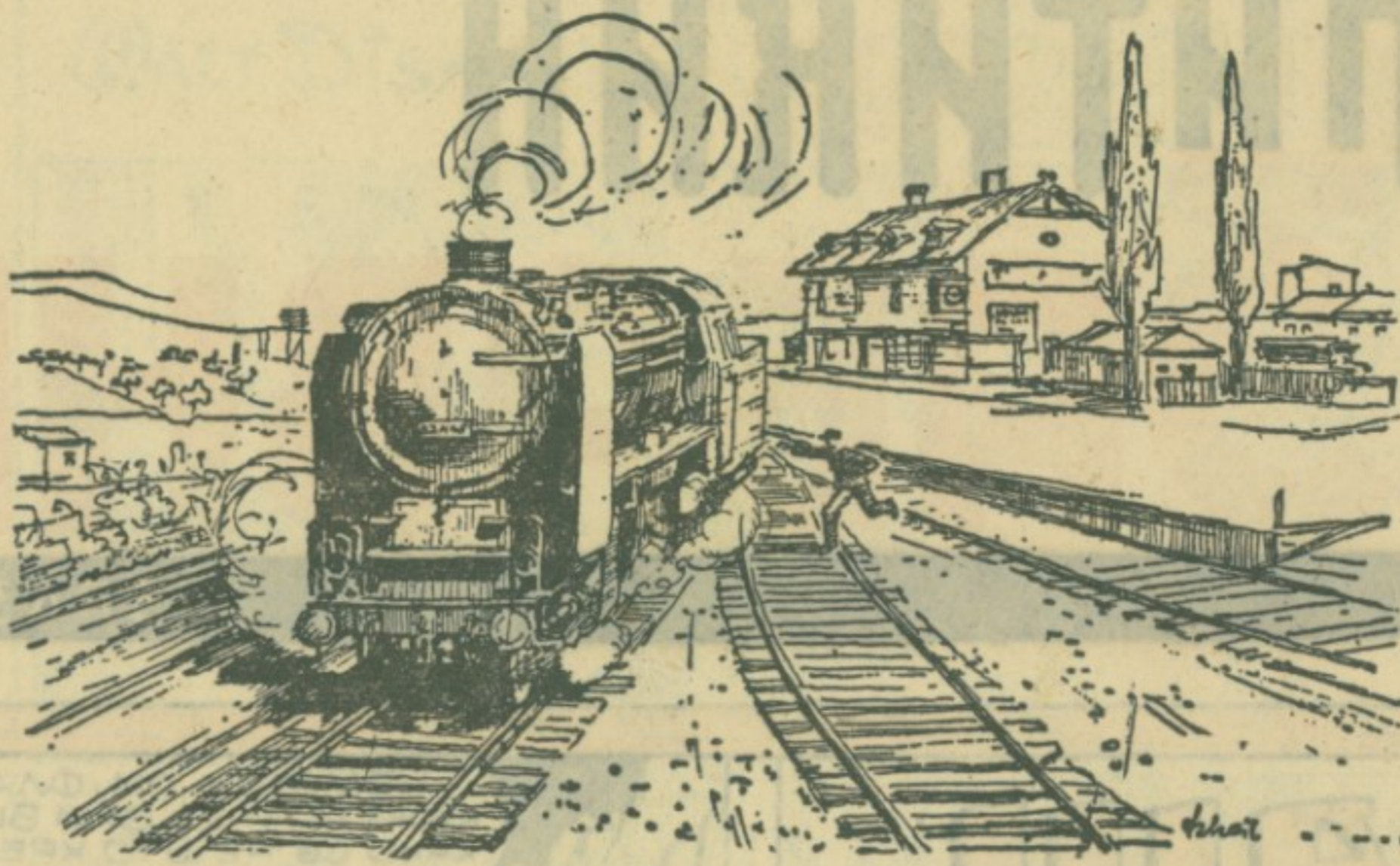
На једном споредном колосеку стајала је спремна за подзак једна „потпаљена“ локомотива за теретне возове. Херберт је сањиво трљао очи — још се није навикао на ра-на устајања.

Наједном, зачуо је нечији узбуђен глас. Шта се догодило? Теретна локомотива је кренула и управо је с карактеристичним клопањем пре-лазила преко једне скретнице. Иза ње трчао је један човек. Херберт се тргао: зар није то локал Сеп? Шта то локал виче? „Зауставите! Зауставите!“

Локомотива се, пуштајући густ дим, приближавала месту где је Херберт стајао. Сад му је било јасно због чега локал Сеп трчи за локомотивом саплићући се о железничке прагове: локомотива је била празна. Неким несрећним случајем, кренула је сама од себе.

Још неких четрдесет, још тридесет метара делило је локомотиву, чија се брзина стално повећавала, од Херберта. Ево је, сад је прешла и последњу скретницу и већ клопапа по главном колосеку.

Главни колосек! — пролетело је Херберту кроз главу. За неколико минута њиме треба да наиђе закасни брзи воз.

У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ

Херберт је потрчао право према локомотиви без машиновође. За тренутак му је пара из локомотиве потпуно замрачила видик. Папучица за цепање била му је сад на домаку, али је он, заслепљен паром, промашио прави тренутак. Папучица је промакла крај њега...

Дечак је потрчао као да се радило о његовом сопственом животу. Мало даље налазио се излазни сигнал, а одмах иза њега почињао је узан, шодером покривен железнички насип.

Херберт је знао да мора стићи локомотиву пре но што почне насип иначе је изгубио трку...

Сада је опет видео папучицу, видео ручку за придржавање и — хол! Његове руке чврсто су стезале влажну челичну цев. Један тренутак веровао је да ће му се руке иш-

чупати из рамена. Његово колено болно је ударило о дрво. Последњом снагом подигао је читаво тело и сад су ноге најзад нашле папучицу.

Неколико секунди лежао је Херберт као ошамућен на гвозденим плочама празног машиновођиног места. Али, брзо се прибрао. Сва срећа што га је увек интересовало како се управља локомотивом: познавао је све ручице и полуге. Једним трзајем повукао је ручну полуку регулатора за дотицање водене паре на нулу. Онда је зграбио кочницу и локомотива је, цви лећи, стала.

Да остане ту? Да сачека док Сеп стигне?

Херберт је видео пред собом пругу, као конач праву трачницу, по којима је сваког тренутка могао да наиђе закасни брзи воз. Радио је сасвим аутоматски: скренуо

је управљач на „назад“ и поново пустио пару. Тешка локомотива је кренула унатраг.

Кроз леви прозор видео је станичну зграду. Испод токова чуло се клопање скретнице — значи да је напустио главни колосек. Поново је искључио пару, дохватио кочницу...

Кочница баш није била исправна, али је локомотива ипак стала. Страховито шиштећи пара је куљала кроз вентил. Кроз бели облак помолило се узбуђено лице локача Сепца.

— Херберте, човече!.. — једва је изговорио.

Херберт је полако сишао из локомотиве, толико су га изу-бијале цеванице болеле.

У том тренутку главним колосеком пројурно је закасни-ли брзи воз Д 811.

ГЛУПО ПИТАЊЕ

— Хорације, зашто су црнији црнији? — пита Гаја.

— Глупо питање! Да су неке друге боје не би били црнији!

ОТКУД ЗНА

Раја се вратио из школе и хвали се Гаји:
— Данас је у нашем разреду и најбољи њак све задатке из математике израдио погрешно!

— Откуд ти то знаш? — из-чудио се Гаја.
— Отуд што је све од мене преписао!

ПА С КИМ СЕ ОНДА ТУЧЕ

Раја у школи разговара са једним другом и поред осталог пита га:

— Имаш ли брата?
— Немам.
— А имаш ли сестру?
— Немам.
— Гле, на с ким се онда ту-чеш? — изчудио се искрено Раја.

Ripley's

Веровалти илти не!

САМО ХРАБРИ ПРОСЦИ

МЛАДИЦИ СА ШКОТСКОГ ОСТРВА СТ КИЛДА НЕ МОГУ СЕ ОЖЕНИТИ ДОК НЕ ДОКАЖУ СВОЈУ ХРАБРОСТ НА ТАЈ НАЧИН ШТО ИЗВЕШНО ВРЕМЕ НА ЈЕДНОЈ НОЗИ ОДОБРА НА ИВИЦИ СТЕНЕ ЛУБАВНИКА, ВИСОКОЈ 260 МЕТРА, И ТО НАГРУТИ ЦЕЛИМ ТЕЛОМ ПРЕМА МОРУ!

КАПЕЛУ САН ХОРГЕ

У СЕВИЛИ (ШПАНИЈА) САГРАДИО ЈЕ ДОН МИГУЕЛ МАНРА ДА БИ ОБЕКОВЕЧИО ДАН КАД ЈЕ ПРЕСТАО ДА ПИЈЕ — ТОПЛУ ЧОКОЛАДУ!

ПИЛЕ

СА 4 НОГЕ ИМАО ЈЕ ВОЛТ ХОМСТЕД ИЗ АРАВИНГТОНА (САД)

ХРАСТОВ ЛИСТ

ДУГАЧАК 38 И ШИРОК 25 САНТИМЕТРА НАШЛА ЈЕ МЉУРИЕЛ ХОРТОН ИЗ НОРТ ИСТЕМА (АМЕРИКА)

© 1960 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ЕЛИЗАБЕТА АЛЕКСАНДЕР

(1700-1790) ИЗ ХАБТОН СКЕРНА (ЕНГЛЕСКА) ОСТАЛА ЈЕ ПРВИ ПУТ УДОВИЦА КАД ЈЕ ИМАЛА 16 ГОДИНА. УДАВАЛА СЕ ЈОШ ДВА ПУТА АЛИ ЈЕ ПРЕД СМРТ ТРАЖИЛА ДА ЈЕ САХРАНЕ ПОРЕД ПРВОГ МУЖА КОЈИ ЈЕ УМРО 72 ГОДИНЕ ПРЕ ЊЕ!

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ ВАЈАО СЕКИРОМ!

ДАДЛИ КАРТЕР

ИЗ БЕЛВИА (САД) ТЕСАО ЈЕ СВОЈЕ ВЕЛИКЕ СКУЛПТУРЕ ОД КЕДРОВИНЕ И СЕКВОЈИНОГ ДРВЕТА — ОБИЧНОМ СЕКИРОМ!

МАЛО КО ЗНА

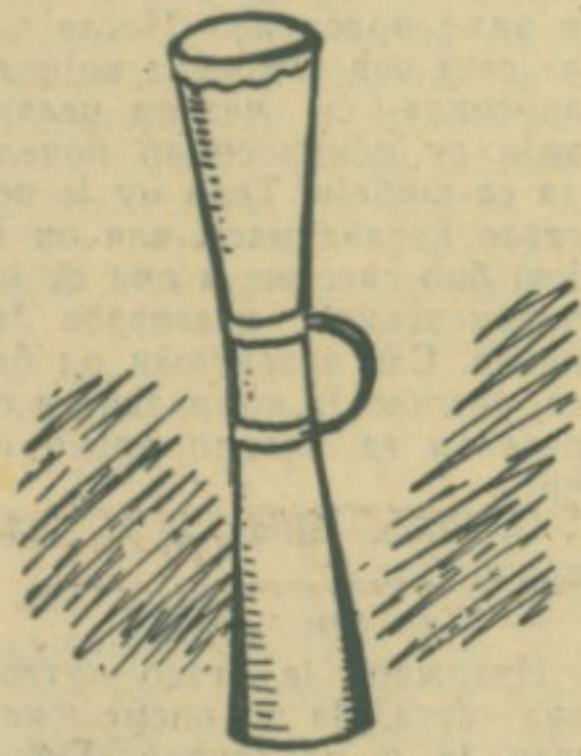
Готово никоме није познато да је Снежанин глас у филму „Снежана и седам патуљка“ био у ствари глас Андријане Казелоти из Бриџпорта, у америчкој држави Конектикат. Волт Дизни је одабрао ову девојчицу кад јој је било 15 година. Њена мајка је певала у римској опери а отац јој је био учитељ певања у Њујорку пуних 40 година. Када је Дизни упитао Казелотија ко би одговарао за улогу Снежане у његовом филму, мала Андријана је упала у разговор и рекла:

— Можда ће мој глас одговарати?

Гласом је заиста био Дизни одушевљен и одмах је ангажовао девојчицу за улогу Снежане.

АРПА

Један од новогвинских инструмената је и арпа, бубањ, веома необичног облика. У пречнику има 10 а највише 18 сантиметара док је висок пола метра до метар и по. Личи на неки сулундар

који је по средини сужен где има дршку ваљда да би се лакше носило. Само на горњој површини, по којој се удара, разапета је кожа.

»ОКО« ЗАКОНА

„Око“ закона названа је једна телевизијска камера обешена на једној раскрсници у Денверу, у држави Коло-

радо. Она контролише саобраћај и уједно њиме аутоматски управља.

ПАЈА ПАТАК

У ПОСЛЕДЊЕ ВРЕМЕ МИ ПРЕБАЦУЈЕ КАКО САМ ЦИЦИЦИЈА!

АЛО, СИНОВИЕ! БИ Л' ИШАО СА МНОМ ВЕЧЕРАС НА БОРБУ... ЈА ПЛАЊАМ?

КАКВУ БОРБУ? ДА СЕ НИСУ ОПЕТ ПОТУКЛИ ТВОЈИ СУСЕДИ?

НА БОКСЕРСКУ БОРБУ... И НЕ БУДИ ЗАЈЕДЉИВ!

СВАКАКО! ВРЛО РАДО!

ФИНО! ЈА ЋУ ИЗВАДИТИ КАРТЕ И ЧЕКАЋУ ТЕ НА УЛАЗУ!

БОКС-МЕЧ? МОРА ДА ЈЕ ЧИКА-БАЈА НЕШТО БОЛЕСТАН!

ПРВИ РЕД? ДВЕ 'ИЛАДЕ УЛАЗНИЦА, ГОСПОДИНЕ...

ОВАЈ... НЕ...

ДОБРО... ИМАМ ДВЕ У СЕДАМДЕСЕТОМ РЕДУ... ПО ДВЕТА ДИНАРА!

НЕ!

ЕВО МЕ! ТАЧАН САМ К'О САТ!

Велики меч

ПА... КАЖИ МИ КАД УГЛЕДАШ РИНГ!

ОД 1001 САМО 1

ХИНДУСТАНСКА ПРИЧА

Махараџа, назван „Љубимац Сунца и Месеца“, наредио је свом првом министру да пронађе најбољег песника. Овај није оклевао: одмах написа распис и разасла га по гласницима широм земље. Већ идућег дана у двор је стигло много песника а кад су их пребројали било их је 1001. Сви су гласно викали: ја сам најбољи! Министар поче да слуша њихове стихове. Али ни после 21. дана није могао да одговори ко је најбољи. Размишљајући неколико дана, он узе пергамент и златним словима написа сва њихова имена па га предаде махараџи који зачуђен упита:

— Зар у мом царству има толико песника?

Поклонивши се министар одговори:

— Да, господару, мада сам их све саслушао не могу ни за једног да се одлучим и зато сам прибегао овоме.

Махараџа се замисли и нареди:

— Све их стрпајте у там-

ницу, а објавите да ће онај од њих ко се усуди да напише ма и два стиха бити протеран из града.

После пола године сви су песници претресени и од њих 1001 и даље су писали песме — 101.

Кад је махараџа о томе дознао заповеди:

— Сто и једног песника доведите у двор, а осталима дајте новац за пут.

У двору су песници добили лепа одела, најбољу храну и одмах су почели да се веселе.

Кад је прошло још пола године махараџа их све позва к себи.

— Провели сте у весељу и изобиљу ово време, каквим ћете ме сад песмама задивити?

Сви обореше главе. Само је један међу њима, један младић, погледао право у махараџу. Мада је живео у та-

зобиљу он је наставио да и даље пише песме.

— Ишибајте ове беспосличаре, — нареди махараџа — и истерајте их из двора. Лишени свега они су у тамници писали само о својој невољи, а сада су у изобиљу изгубили свако надахнуће.

Пришавши оном једином песнику махараџа га похвали:

— Ти си први песник. Отсада ћеш бити мој дворанин и плату ћеш добити колику тражиш. Али, сваког дана мораш долазити да ми прочиташ песме што си их дан раније написао.

Песник дође први дан, па други, трећи, а четвртог дана он написа махараџи:

— Ја сам песник, а не роб.

— Заиста је неблагодан!

— рече један министар а махараџа додале:

— Ниси у праву. Песник мора да буде слободан. Зато му дај плату коју жели и нека живи где год хоће.

»ТИГАР«

који је изменио своје пријатеље

Ово је истинита легенда о Зарак-кану који је годинама држао под терором Северну Индију, а за време рата храбро погинуо у бурманској џунгли као противник Јапанаца. Публициста Џон Карлов забележио је ову легенду по причању његовог млађег брата Саба-кана који сада живи у Сингапуру.

Као да је био створен за противу-речностима доб-рог и зла, Зарак-кан, један од најчувенијих одметника савременог доба био је човек невероватне храбрости и окрутне свирепости. Простране области дуж северне границе Индије држао је под терором, харао градове, и са својом војском од преко хиљаду одметника нападао британске постаје. Али, увек је био заштитник сиротиње, же на и деце, а најчудније у целом његовом животу је можда то што је умро као херој, борећи се у другом светском рату на страни савезника.

Висок око два метра, атлетски развијен и јак толико да је могао бика да укроти држећи га за рогове, он је имао све особине за живот у шуми. Био је прави мајстор у борби сабљом и одличан стрелац а још раније, као питомца у енглеској војној академији у Делхију, упознао је ратну стратегију. Говорио је одлично енглески, и мада је објавио рат белим колонизаторима, задржао је манире и обичаје цивилизованих људи. Једно време у његовим четима је постојало шест полотновова који су се такмичили у лиги.

Дворац у џунгли

Отац Зарак-кана био је врло богат и угледан вођа племена Патан. Одрастао у раскоши и почастима, Зарак је у 18. години из обести прекршио племенски закон за шта је била предвиђена само једна казна: бичевање и зарез ножем по носу „да се за сва времена преступник обележи“.

Онеспешног Зарака је на шао крај пута један трговац, ухода хајдука, и одвео га у своју колибу. Чим је прездравно, Зарак је отишао у брда и прикључио се једној групи разбојника.

Живот у дивљини, међу одметницима, учицао је на За-

рак-кана. Само једна ствар је мучила Зарак-кана — његов унакажен нос. Строго је био забранио да се у његовој близини нађе огледало. Али је понекад захтевао да му га донесу. Дуго би се посматрао а онда, у наступу гнева, све би рушио и уништавао око себе. Због своје раздражљивости и јарости добио је надимак „тигар“. У ствари све његови наступи беса, освете и свирепости, били су последица не његове природе, која је ичаче била врло хумана, већ комплекса који је стварао његов нос.

Једног дана одметници су се, после ноћног похода, од-

марали на једном пропланку. Вођа дружине је у доколици направио шалу на рачун Зараковог носа. Планувши, он је изазвао вођу да се боре. Пред окупираним разбојницима почела је између двојице горостаса битка на живот и смрт. Свако је знао да у овој дивљини влада једино за кон снаге и да ова њихова борба решава и питање вође. А тамаи када је изгледало да је победа на страни вође, Зарак га је оборио на земљу и каменом тешким 30 килограма убио. Тако је он постао заповедник дружине која је ускоро стекла око хиљаду одметника, па је своју „војску“ поделио у пукове, батаљоне и чете.

Одметници су најчешће на падали поштанске возове, трговачке караване, а понекад вршили и препаде на банке у мањим градовима када би од својих ухода дознали да у њима има новца.

Под претњом смртне казне наредио је својим људима да никад не нападају муслимане, хареме са женама и децом, а четвртину опљачканог новца увек да поделе сиротињи. За кратко време Зарак се осилио и обогатио. Постао је некрунисани краљ. У неприступачним брдима налазио се његов главни штаб, који је по свом спољњем изгледу и унутрашњој раскоши подсећао на дворац из источњачких бајки.

Тајанствени просјак

Године 1930. британске власти су уцениле главу вође одметника Зарак-кана са 125 хиљада долара. Тешко је било изаћи на крај са овом групом која је оперисала на широким подручју. Једне ноћи приликом напада на неко погранично насеље заробљено је 12 британских војника који су разбојници повели као таоце. Следећег јутра су извиђачки авиони већ открили колону разбојника и њихов главни штаб, извршили ваздушни напад, а разбојнике уз тешке губитке нагнали у бекство у Авганистан.

У новчаној оскудници Зарак

кан је одмах створио план за напад на банку у граду Мурга Кибзаи. У сарадњи са једном великом бандом авганистанских одметника, око 700 Заракових људи извршило је напад на гра Опљачкано је око милион долара. Овим новцем Зарак-кан је на једном скривеном месту у забаченим планинама подигао нов, још велелепнији дворац.

Али ускоро неки непознат човек се усудио да јавно, пред другим четовођама, прекори Зарак због његовог начина живота. То га је разбеснело и он нареди да се старац батина док не издахне. Тек пошто је казна изврше-

на, испоставило се да је човек уствари мулах, свети човек, које у Индији народ посебно поштује и чува. Одметници су се побунили против свог вође, а Зарак-кан је у бекству једва спасао главу.

Од тог догађаја прошле су две године, а о харамбаши се ништа није чуло, све док једног дана неки човек, обучен у просјачке рите, није закуцао на врата остарелог вође племена Патан. То није био нико други него Зарак-кан који је дошао да од свог оца затражи опроштај.

Савезнички командос

Али ускоро су британске власти сазнале за Зарак-кана и ухапсиле га. Оптужен је за многе злочине и осуђен на смрт. У тамници је затражио да разговара са енглеским командантом.

— Смрт за овако грешног човека, као што сам ја — рекао је — сасвим је ништавна казна. Зашто ми не дозволите да своје грехе искупим у борби против Јапанаца?

У то време су се јапански освајачи приближавали источној граници Индије. На северу, немачки агенти су наоружали и подigli авганистанска племена. Ситуација није изгледала нимало ружичаста, и човек, као што је био вођа одметника, могао је корисно до послужити у рату. У часну реч дати Енглецима, да ће се борити против Јапанаца они су га као шпијун послали у Авганистан.

После неколико недеља Зарак-кан се вратио са драгоценим подацима о концентрацији побуњених племена. Енглески авиони су извршили бомбардовања и напад је сло мљен још у самом почетку. Зарак се поново пребацио преко планинских масива скуплајући нове податке. Читавих шест месеци он је стаљно прелазео границу, и ризикујући живот доносио драгоцене војне информације.

Најзад је 1943. био упућен у Бурму са задатком да се у џунгли прикључи једној групи савезничких командоса, коју је предводио енглески капетан Џон Валас. Њих двојица су убрзо постали добри пријатељи и некадашњи вођа одметника је научио савремени начин ратовања.

Јуначка смрт

Зарак-кан је 6. априла 1943. године потпуно искипу своју прошлост херојством које можда нема равнор у целој ратној кампањи у Бурми — било је објављено у енглеским новинама.

Зарак и један припадник племена Гурка кренули су из помоћног логора командоса у ноћну патролу. Када су се вратили наишли су на изјасан призор: Јапани су ужали логор и убили свих девет командоса, а једини преживели, капетан Валас лежао је

чврсто везан на земљи. Двојица командоса завезана за дрво, послужила су Јапаницима као живе „лутке“ за вежбе бајонетима. То је чекало и капетана Валаса.

Посматрајући овај призор сакривен у шибљу, Зарак тихо рече свом другу да оде до главног логора и доведе помоћ. Затим је извукао револвер и почео да пуца на Јапанице. Убио је четворицу пре него што су га рањеног ухватили и завезали. Када су га привели јапанском команданту, овај је наредио да му се одмах одсече глава.

— То је најлакши начин да се умре, — рекао је Зарак на енглеском. — Хвала вам.

Један од јапанских официра је знао енглески, и превео је команданту његове речи због којих је овај одмах изменио наредбу.

— Сада ћеш и ти послужити као лутка за бајонете, — казао је Зарак јапански официру. — Сам си за то крив.

— Ја сам и онако тешко рањен. Неће бити много потребно да умрем, а умрети од челика је почасна смрт — одговорно је Зарак и насмешиши се капетану Валасу, додао:

— У мојој земљи ми одеремо наше непријатеље, али ови жути мајмуни немају храбрости за то.

Јапански официр је побледео од беса, превео ово свом команданту, који је избезумљен урликнуо:

— Шибайте то псето док не цркне.

Зарак су завезали за једну грану и два јапанска војника су почела да га шибају кожним опасачима. Заробљеник им се подсмевао. Тада га је један од целата ударио металном алком по устима и размрскао му зубе. Он им се и даље подсмевао. После пола сата већ заморене војнике заменила су четири целата који су немилосрдно почели да га шибају. Тело му је постало крвава маса, али он је још био свестан, и очи су му подсмешљиво изазивале Јапанице. Сав запенушан од беса, пришао је командант и опасачем га ударио преко очију.

Ослепо, Зарак је и даље понављао:

— Жив сам... Жив... Издржао је тјко читава два сата. За то време, као што је и предвидео, Гурка је стигао у главни логор и вратио се са појачањем.

Јапаници су били збрисани, а капетан Валас спасен. Али Зарак-кан је лежао мртав.

Сахрањен је на месту његовог епског испаштања. На камену, којим је обележио његов гроб, капетан Џон Валас је дао да се испише овај епитаф:

„Не постоји већи доказ љубави у човеку него кад положи живот за своје пријатеље“.

ЂУРИНА ШЕТЊА ПОСЛЕ СМРТИ

У једној својој седници, 1907, управа типографског певачког друштва „Јакшић“ чији је председник био Бранислав Нушић, одлучила је да се посмртни остаци Ђуре Јакшића пренесу са старог гробља које се исељавало са данашњег Ташмајданског парка, на ново гробље. Начињен је читав план да би се дошло до новца потребног за пренос: 14. јула ће се одржати концерт и разаслаће се 3.000 писама са апелом за прилог.

Али резултат је био преко очекивања веома слаб. Одазвала се само занатлијска певачка задруга из Земун са прилогом од 20 круна, а концерт није одржан. Накнадно прикупљање прилога омељо је извршење плана све до 19. октобра те године. Тада се приступило откопавању остатака у присуству председника одбора за пренос Стојана Новаковића, секретара Бранислава Нушића, више других одборника и грађана.

Поред остатака Ђуриних, његове жене и њиховог си-

на Белуша у гробу је нађено и једно топовско буле, а на Ђуриној руци прстен без вредности. Његов тежак живот није му дозвољавао да носи драго камење.

Колико је ишло тешко са прикупљањем прилога толико је сада било лако показати наклоност према великом песнику. Зато је учешће на спроводу било огромно. Гроб је уопште био свечан: ковчег са остацима је пренет на Универзитет где је у тврдишту положен на катафалк око кога су се упаралиле корпорације, изасланици и друштва. Говор је одржао министар просвете Андра Николић, а поворка са венци-

ма, ученицима школа, певачким друштвима, свештенством, разним изасланицима владе и академије наука, многим представницима друштава, — са помпом и парадом — прошла је од универзитета улицама Кнез Михајловом, Терезијама, поред Лондона, Ресавском (сада Првог маја), избила на данашњи Булевар револуције до Вуковог споменика и сада Рузвелтовом до гробља.

На гробу се од великог песника опростио у име певачког друштва које је носио Ђурино име председник Бранислав Нушић који је уствари и био иницијатор и организатор преноса.

АКО...

У свом говору приликом пријема прошлогдишње Нобелове награде за физику, Доналд Глејзер је изјавио да је поносан што је та висока част припала и њему као раније његовом учитељу и учитељу овог последњег. Глејзеров учитељ је био професор Емилио Сегре, а Сегреов учитељ је био Едвин Матисон Макмилан, који су 1951. године поделили Нобелову награду за хемију и физику. Обраћајући се затим студентима Доналд Глејзер је рекао:

— Да сам био добар учитељ сазнаћу тек кад један од мојих ученика буде одликован овом најлепшом од свих награда.

Заборављена имена

Милиони посетилаца биоскопских дворана широм света гледају их на филмском платну и диве им се, а само неки од њих знају ко су Симон Каминкер или Дорис Капелхоф. Симон Каминкер је првобитно име Симоне Сињоре, док је ћерка једног немачко-америчког учитеља клавира из Холивуда своје право име Дорис Капелхоф променила у Дорис Деј.

Лисил Л'Снер, која је почела своју каријеру као играчица, постала је у „фабрици снова“ позната глумица Џоан Крафорд, док Изи Демски као Кирк Даглас бере лаворике. Џо Јул је као Мики Руни постао познат широм света. Кад се у разговору помене школско доба, он обично примети: „Школску клупу девам сам заједно са Џуди Гарланд само се она у то време звала Френсис“. Мари Магдалене фон Лош постала је славна као Марлена Дитрих док је љупка Францускиња Лири Кошан заједно са славом стекла и ново име: Клодет Колбер.

Џон Веин угледао је свет као Мајкел Морисон, а Дуглас Фербанкс као Дуглас Улман.

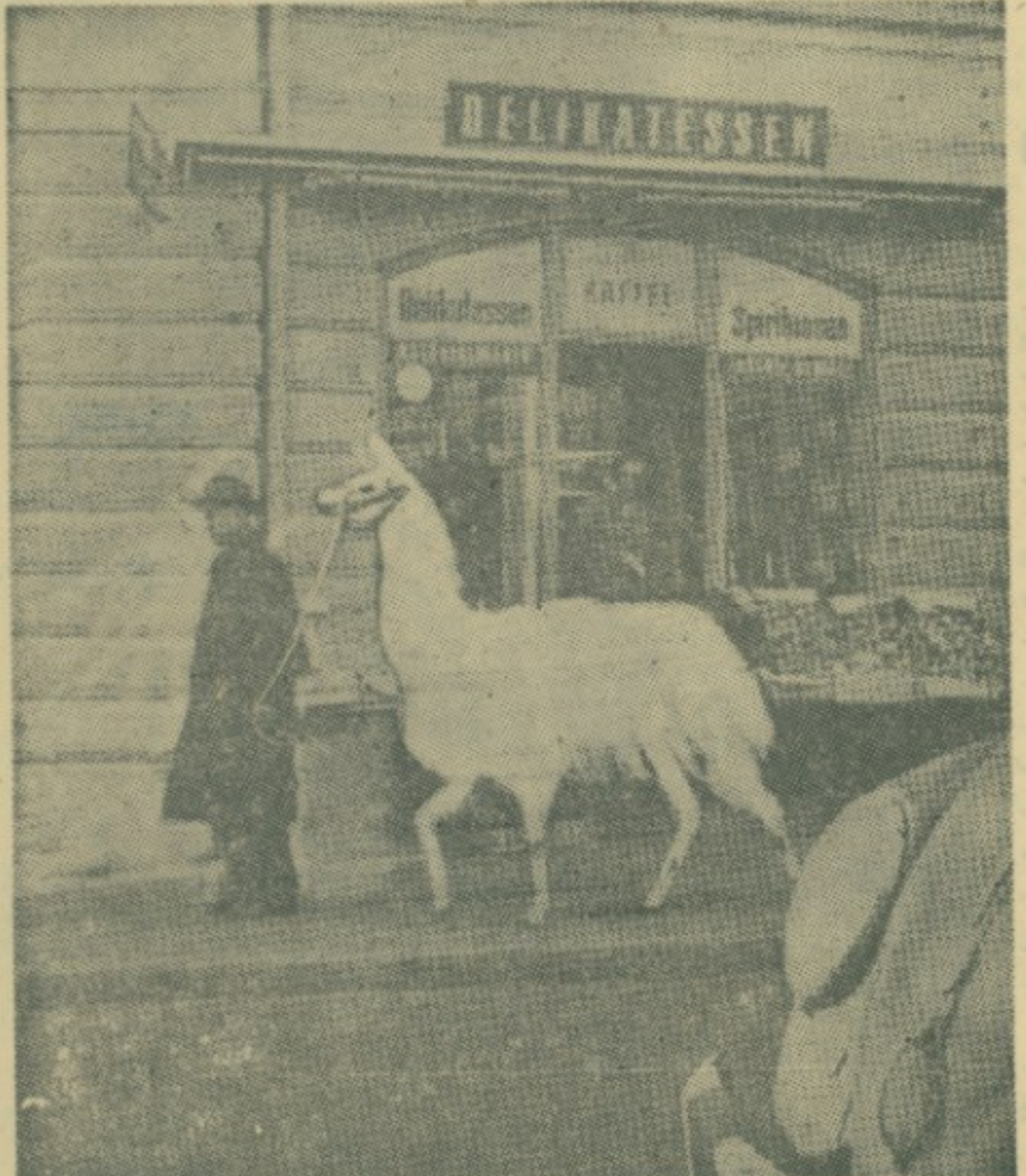
БОРБА НА ЖИВОТ И СМРТ С МЕДВЕДОМ

Већ после неколико тренутака силуета звери налазила му се за петам. Мечићи су се уклонили а заплашена мати је насрнула на дрвосечу. Док је трепнуо већ се нашао у загрљају медведа тешког преко 200 килограма. Срећом, имао је у рукама секиру и храбро се почео бранити ударајући њоме звер. Борба је трајала више од 20 минута. Дик је за добио две теже озледе по лицу и врату од мечкиних шапа и када му је већ изгледало да ће подлећи он је случајно мечку погодио оштрицом између очију и она је побегла.

Сва Дикова предострожност ипак је била узалудна.

ЖИВОТИЊЕ КАО ПОСЕТИОЦИ У ДЕЧЈОЈ БОЛНИЦИ

Није било мало изненађење путника у трамвају, када се недавно, у Цириху, попела једна лама. Још више су се зачудили када је животиња на станици „Плате“, елегантним скоком напустила трамвај и спокојно, ма-

ло уздигнуте главе стаскала за својим пратиоцем.

Лекари дечје болнице у Цириху одавно су дошли до сазнања да неки радостан доживљај може повољно да утиче на развој болести, па су придобили директора зоолошког врта за свој необичан план. Одлучили су да посетом једне животиње обрадују мале пацијенте.

Већ рано ујутру завладала је радозналост међу децом у болници. Једва су прикрива-

ни видели да је лама врло љубазно створење и доброг владања. Дозволила је да је хране репом и пристаја да једно дете јаше на њеним леђима.

У Цириху је већ постала традиција да сваке године по једна животиња напусти за неко време своје место у зоолошком врту и оде болесној деци. То је сваки пут радосна свечаност па се лекари труде да одрже овај обичај и даље.

Лекција концертној публици

ВЕРУЈУ...

Чувени диригент Леополд Стоковски, дугогодишњи шеф Симфоничког оркестра у Филадельфији, одлучио је једног дана да да добру лекцију публици.

Последње извођење у сезони требало је да почне у заказани сат, као и обично, али кад су први слушаоци ушли у дворану били су не мало изненађени видећи да на позорници није ништа спремно. Осветљење није било упаљено, овде-онде се налазило по који пулт или столица, али у неред. Прошло је време кад је концерт заказан и тек тада су се појавили радници да намештају пултове и столице.

ударали по металним инструментима; једном речи — прави хаос. Најзад, кад су сви били спремни, појавио се Стоковски и, као да је дотле све прошло у најбољем реду, поклонио се публици и започео извођење програма.

Концерт се одвијао нормално и публика је заборавила на непријатан и касни почетак. Али, пред сам крај, опет су наступили непредвиђени догађаји. Музичари су почели један по један да склапају инструменте и напуштају своја седишта да би журно

отишли на прстима иза бине. Стоковски је завршио последњи комад с половином оркестра.

Публика је напустила дворану врло незадовољна, али је свима било јасно шта је велики диригент овим хтео.

Најесен исте године, кад је почела нова концертна сезона, сва публика је дошла на време. Места су била испуњена пре но што је дат знак диригентском палицом за почетак и до последњег такта нико није напустио своје седиште.

Прича се да амерички рибари у Њу Џерсију пред почетак риболова обављају традиционалну свечаност: повећају све врсте риба на једно

суво дрво у близини обале. Они верују да ће им то довести срећу — добар лов у току сезоне. — Сасвим је разумљиво да је и то један траг далеке прошлости када су људи, беспомоћни, веровали у разне заблуде.

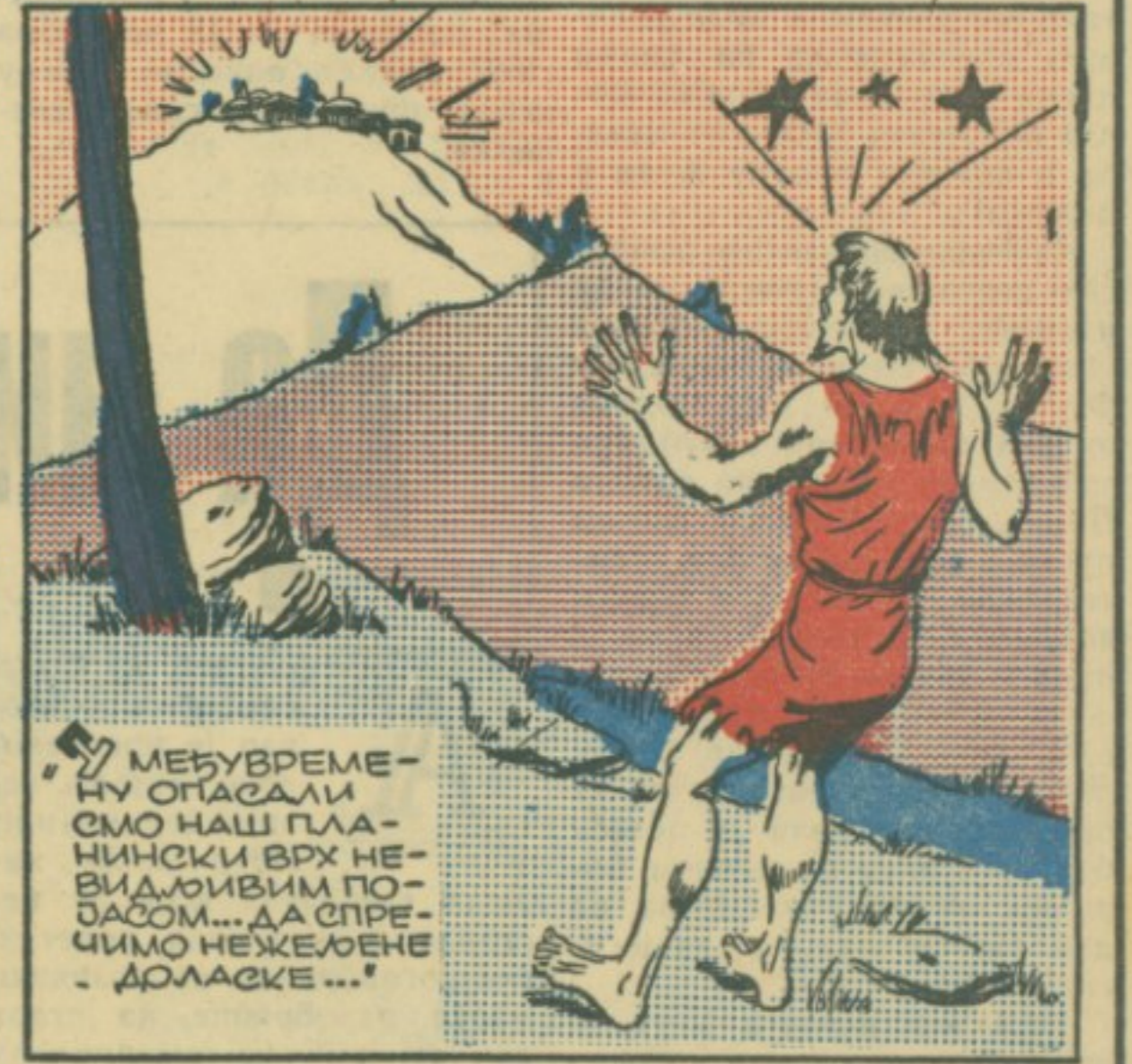
Угасио му главу

Познати истраживач Рали међу првима је пренео и дуван из Америке у Европу, где је ова биљка била одавно позната.

Једног дана пушио је на лулу и сву собу задимио. Када је слуга ушао и видео да му дим излази из уста, зграбио је ведро и почео да га полива водом по глави и да позива у помоћ. Слегла се цела кућа.

— Ето, видите, господар је толико учио да му се глава запалила. Једва сам је угасио.

МАНДРАК С НЕВЕРОВАТНОМ ПРИСУ...

Велика морска птица прелетела је 5.500 километара да би пренела поруку бродоломника који су страдали наоколу антарктичког поларног круга. — Порука коју је невестом руком исписао најмлађи морнар закаснила је и бродоломници никад нису пронађени.

АЛБАТРОС ЈЕ ЗАКАСНИО

Једног јутра, октобра 1887. године, шеф генералштаба британске флоте и државни подсекретар морнарице и колонија контраадмирал Браун де Колстоун добио је од гувернера јужне Аустралије преко француа ког министарства спољних послова телеграм следеће садржине:

„Нађен мртав албатрос на жалу код Фримантла са металном плочицом о врату на којој су урезане речи на француском: 13 бродоломника нашли су прибежиште на острвима Крозе четвртог августа 1887. године“.

Навикнут на свепоуке дипломатске смицалице али исто тако велики стручњак за питања поморства и бродарства, контраадмирал Браун се нашао у недоумици. Тешко је било поверовати да се министарство спољних послова једне државе шали са својим колегама суседне, моћне империје. Није могао претпоставити ни да би гувернер јужне Аустралије могао бити тако неозбиљан. А било је тешко веровати да би дивља птица са јужних ширина могла прелетети 5.500 километара и пренети поруку људи у невољи!

Најбољи британски поморски стручњаци почели су да испитују географске карте. Острва Крозе која припадају Француској од 1772. године личила су на три изгубљене тачке у океану јужно од Рта Добре Наде. Била су сасвим пушта а само су их ретко посећивали британски и јужноамерички китоловци. Свима је пало у очи да су острва удаљена преко 5.500 километара од аустралијске обале. Да би дивља птица савладала ту раздаљину морала је летети без престанка просечном брзином од 120 километара на дан. Од тог напора она је угинула.

Званична истрага коју је спровео контраадмирал Браун де Колстоун потврдила је ове чињенице које су личиле на вилинску причу. Пре него што је своје ратне бродове упутио у далека јужна мора на спасавају бродоломнике, контраадмирал се у свим фран-

цуским атлантским лукама распитао да ли је у оно време неки брод из тих матичних лука крстарио наоколу антарктичког поларног круга. Потврда је стигла из Бордоа чијих су 500 једрењака пловиле између две Америке и Индијским океаном. Путовање највећих бродова до Аустралије трајало је 100 до 120 дана.

Бордо је јавио да се једрењак „Тамарис“ који је дигао сидро 28. новембра 1886. године, више никад није вратио. Веровало се да је настрадао у бурама између 40. и 45. степена јужне ширине, између Рта Добре Наде и Кергуелских острва где ветрови често дувају 100 до 200 километара на сат а таласи достижу 20 метара висине. Мада су једрењаци тог времена већ имали гвоздени труп и могли да носе 130 тона робе били су ипак далеко лакши него данашњи.

Министарство је позвало познатог поморца капетана Мишела али услед спорови комуникација тог доба брод „Мерта“ којим је он командовао пошао је тек 18. новембра 1887. године, односно једну дана после поласка једрењака.

Мерта је био брод дугачак 65 метара, имао је три јарбола и помоћну машину од 700 коњских снага. За пет дана стигао је у мирна тропска мора и прешао 32. паралелу. Тада је запао у буру и успорио пловидбу тако да је до Свињских острва, на северу од архипелага са кога је послата порука, стигао тек 1. децембра 1887. године. Морнари су са палубе посматрали обалске хрдине. Ветар који је носио ледене иглице лизао је таласе тако високе да је тек после 24 часа један чамац спуштен у море.

Неколико најхрабријих који су се укрцали у чамац послали су свом снагом према обали. Очекивало их је велико изненађење — на пустом острву налазила се једна колиба. Појурили су на њена отворена врата али она је била празна. Морнари су претресли колибу и нашли једну дрвену кутију на којој је катраном било исписано упозорење да се у њој налази писмо. На цељуши коју је потписао капетан „Тамариса“ Мажу, стајало је: „Тамарис је стигао до Свињских острва по густој магли 9. марта 1887. године. Брод се разбио о стеновите хрдине али се посада

коју је сачињавало 13 људи спасла и на два чамца допловила после два дана до обала острва. Ту су се људи одморили и провели неко време али нису имали хране. Одлучено је да се крене чапцем до острва Посесион које се налази око 100 километара источно али где многе чешће долазе ловци на фоке и китове“.

Мерта је одмах пучим једрицама запловила ка Посесиону. После неуспешног дана појавиле су се на хоризонту високе планине острва али је изненада торнадо свом жестином захватио брод. Читавих пет дана ветар га је бацао и покидао му готово сва једра. Када се море смирило, Мерта се усидрила наоколу околних обала Посесиона. Посада је шест дана претраживала сваки кутак острва, али је било јасно да бродоломници никад нису ни стигли ту. Кренули су онда према острву Арриди, последњем из архипелага Крозе. Када су стигли до његових обала почели су их обилазити оглашујући топовским салвама своје присуство.

Изненада се на оба и чула вика. Људи су трчали жалом и размахивали рукама и кошуљама. Командант Мерте био је пресећан. Веровао је да је пронашао бродоломнике који су више од годину дана били изгубљени.

Тек када је чамац са спасилачком посадом стигао до обале откривена је заблуда. То нису били бродоломници са Тамариса већ јужноамерички рибари који су под командом једног старог Португалца прикупљали коже фока. Нису знали колико су времена провели ту али су били прегладнели и у бедном стању. Према томе и њима је била неопходна помоћ.

Још осам дана је Мерта обилазила море око архипелага Крозе. Стотине пута су читали писмо капетана Мажу и тумачили га. Албатрос са поруком која је била повод њиховог путовања угиноу је исцрпљен на обалама Аустралије 22. септембра 1887. године. Стигао је читавих осам дана пре него што су бродоломници напустили Свињска острва.

Анегдоте

Чик!

Један од најупорнијих политичких критичара Винстона Черчила рекао му је једном у некој жучној дебати:

— Ја сам од оних који чврсто верују у принцип да се против непријатеља треба борити његовим сопственим оружјем.

На то је Черчил неколико пута снажно повукао дим из своје цигаре, а затим је одговорио:

— Реците ми, молим вас, колико вам времена треба да жаоком убодете једну пчеду?

Схватио

На почетку другог светског рата Винстон Черчил је као први лорд адмиралитета вршио инспекцију на једном ратном броду. Черчилу се чинило да су на броду, како у погледу његове опреме тако и у начину којим се њиме управљало, извршене многе измене и да на њему има више посаде него што је потребно. Млади дежурни официр који је пратио Черчила док је обилазио брод био је више него збуњен кад га је овај запитао:

— Претпостављам да знате имена свих чланова посаде? Официр се брзо прибрао и спремно одговорио:

— Ох, да, господине!

— Онда — запита Черчил који је приметио његово оклевање — како се зове овај човек?

— Артур Смит, господине.

Први лорд обрати се тада том морнару и запита га како се зове.

— Артур Смит, господине — одговори му лојални друг, морнар Вилијам Смит.

Увређени уметник

Композитор Џорџ Гершвин био је једном позван на пријем код једног од холивудских магната.

— Најрадије не бих ишао — рече Гершвин једном свом пријатељу који је такође био позван. — Тачно знам шта ће бити. Чим се вечера заврши, он ће ме замолити да нешто одсвирам на клавиру и тако ћу ја остатак ноћи провести забављајући његове госте.

Пријатељ га је наговорио да ипак прихвати позив. Кад је вечера била завршена Гершвин је само чекао да му домаћин приђе па да га одбије. Прошло је пола часа и Гершвинова бесна напетост почела је да попушта. Протекао је још један час а до очекиваног захтева домаћина није долазило. Гершвин је постајао нервозан. Најзад, кад се вече ближило крају, већ се пенио од беса.

— Шта тај човек мисли тиме што ме не моли да свирам — сиктао је он пријатељу на уво. — Покушава ли то он да ме понизи пред свим овим људима?

Биће их више

Пре двадесет година у Њујорку је живело четврт милиона људи од преко 75 година. Њихов број се у међувремену повећао и марљиви статистичари су израчунали да ће кроз десет година достићи један милион. Године 1940. била су 34 дома за старе људе, а сада их има 113.

Да није било ножа...

Аероклуб из Солсберија организовао је пре неколико недеља велики аеромитинг.

Пред више хиљада гледалаца који су нестрпљиво очекивали почетак гласноговорници су позивали младе падобранце на старт док су њихови инструктори вршили последњи преглед падобрана, шлемова и о'гале опреме.

Један од најмлађих падобранаца Томас Бердсли коме је то било прво јавно иступање дрхтао је од узбуђења

Желео је да пред очима хиљада које ће пажљиво пратити његову продукцију изведе леп скок, а плашио се да неће успети.

Авион је полетео изнад равнице уз равномерно мрорење мотора. Било је већ прошло 15 минута откако се одвојио од земље. Када је Томас на висинометру приметио да игла стоји на броју 800 очекивао је сваког тренутка да пилот командује и скакање. Проверио је последњи пут падобранске каишеве и упрте, а нарочито да нека врпца не штрчи. Пред својим пријатељем Мајклом Ремзејем који га је неколико месеци раније уписао у солсберлијски аероклуб није хтео да покаже узбуђење. Авион је летео право према крсту који на земљи означава место где треба скочити. Све је ишло по предвиђеном реду и он је у једном тренутку чуо пилотов глас: — Хајде!

Не размишљајући много, он је према правилима вештине искакања прекрстио руке на резервном падобрану који му се налазио на грудима и хитно се у понор испод себе. Затворених очију и без мисли баш у тренутку

када је поверовао да је његов вртоглави скок успео и хтео сам себи да честита, осетио је снажан трзај. Више није падао у празно. Окренуо је главу навише и приметио да се падобранска врпца закачила за једну куку на излазу из авиона. Знао је да је готов. Захватила га је паника и из груди му се отргло продоран урлик одстраха. Прео очима му се појавила већ страшна слика смрти испод трупа и точкова авиона кад буде атерирао. Авион је полако почео да се спушта а секунди су изгледали дуги као вечност.

За то време његов пријатељ Мајкл је приметио да се крај врпце закачио за куку. Легао је на стомак и држећи се једном руком покушавао да је прекине. Нажалост, она је била врло јака и није попуштада. У цеповима и међу својим стварима Мајкл је тражио нож али је утврдио да га нема. Сетио се правила да падобранци увек морају имати нож уза се и проклињао заборавност. Пилот је то приметио па је почео пипати своје џепове док из

једног није извадио оштар поларски нож. Мајкл га је шчепао, појурно према отвору за искакање и пререзао врпцу.

Томас се већ опрашао са животом и својима кад је изненада осетио да слободно пада. Схватио је да се нешто догодило и инстинктивно отворио резервни падобран на грудима. Осетио је трзај, ку-

пола се после кратког вртолошког ножа. Мајкл га је шчепао, појурно према отвору за искакање и пререзао врпцу.

Пао је на орилицу далеко од аеродрома. Осећао се толико исцрпљен да је остао са лицем на прици, затворених очију и читавих десет минута дахтао, збуњен али пресећан.

Највреднији писац

Сид Роланд Ромеруд је шведски највреднији писац. Његово име се не може наћи ни у једној шведској историји књижевности, јер се његова вредноћа одликује више бројношћу дела него њиховим квалитетом. Под псеудонимом Сивар Алруд он напише четири романа годишње, а кад је у „доброј форми“ чак и седам. То су углавном романи за децу и младеж, у којима су главни јунаци Клас и Геран, обојица 13-огодишњи приватни детективи. У свих 27 романа он пише о делима и успесима ових детектива, а ради освежења, за малишане, ту и тамо и по неку књигу о другим доживљајима. У својој 17. години Ромеруд је написао први роман за једне новине извидника и планинара. То је био почетак његове књижевничке каријере. Поредане једна на другу књиге које је досад написао износе висину од једног и по метра.

Скојевци као партизански диверзанти

та лагано, нечујно и скочи на стражара, која не стиже ни да крикне.

Притајена даха, са откоченим пиштољима, остали су пратили ову опасну игру. Чим је стражар пао потрчаше напред, склонивше леш у стражарницу и упалоше у салаш.

— Да свратимо — предлаже Живан — онако као своји...

Никола се противи. Али је Живан упоран. Он има официрску униформу, лепо говори немачки и тврди да ће га морнари поздравити као старешину.

Један човек је ишао право ка њима. Притајено чекају. Кад је пришао ближе, Никола познаде члана народноослободилачког одбора Батајнице. Јави му се и даде знак да приђе.

Преседник их обавести да је бродић дошао из Земуна да се ту склони од бомбардовања и да на њему има тридесетак морнара али су сви сишли на обалу, да се повеселе и напију.

Решише да Миленко иде напред, а остали као пратиоци. Иако пришоше близу, морнари их не запазише док један изненада не повика:

— Официри!

Песма је зачас умукла. Стао је ко се где затекао. Уз тресак се састављају потпетице и дижу руке до слепоочнице.

Живан их је поздравио и почео да грди због небудности.

— Вас двојица, — показа прстом на Стевана и Душана — останите ту. Нико да се не миче! Ми идемо капетану брода.

— Не можете без одобрења! — зауставио их је стражар на мостићу.

Живан потегну пиштољ и уби стражара. На палубу истрча капетан брода с пиштољем али скојевци су били бржи.

Престрашени лојач, једини Немац на броду, кршио је руке, сагнуо се до земље, молио да га не убију. Скојевци су на брзину претресли брод, скинули митраљезе и узели доста муниције.

Морнари су чули пуцањ на броду, али нису знали шта се то дешава. Били су без оружја, а два скојевца крај њих имали су аутомате наготовс.

Тек тада су се појавили младићи с митраљезима и кад су чули српскохрватски, морнари су се расвестили и видели шта је.

Живан је опет говорио морнарима на немачком, али сада као диверзант.

— Слободни сте — рекао им је на крају — идите у Земун и испричајте шта вам се догодило овде.

Морнари су пешке кренули ка Земуна, а скојевци са заплећеним оружјем нестали пут Белегиша.

Било је пролеће 1944. године. Врбе се окитиле ремама, а брескве распреле у цвет. Сељаци су голих леђа радили на њивама и предвече журили кући.

Једне такве вечери када се у Белегишу све притајило и уморне људе већ савладао сан, из села је кришом пошло шест младића, шест скојевца. Упутили су се пољем ка Батајници. Тамо, код винограда, треба да запале салаш у коме се једна немачка јединица склањала од бомбардовања.

Тежак је корак преко ора-

ПРЕПАД У ПОДНЕ

ница, али путем не смеје иако им се жури. Јутро их је ухватило недалеко од салаша. Притајени у јарку, сачекали су да јединица пође на занимање, а онда Миленко Кршић даде знак да крену. Наступају обазриво. Нико не говори. Крећу се у скоковима. Кад први застане и остали се притаје.

Салаш расте у очима мла-

дића. На улазу се види стражар.

Застају да се договоре.

— Ја ћу стражара... — каже Живан Богуновић, крупан и снажан младић — а ви сачекајте, будите спремни.

Сунце је припекло, стражар млитаво шета утабаном стазом. Живан га прати погледом и примећује да се не окреће и не осматра терен

Не слутећи шта се дешава, немачки официр је немарно шетао пред зградом.

— Предај се! — грмну Живан на немачком.

Официр је покушао да извуче пиштољ али није стигао. Стеван је већ нанишанио и притиснуо обарац.

Пуцањ је огласио напад. Ваљало је журити. Поделили су се у две групе: једна је упала у кућињу, где је кувар, дебели Баварац, стао као укопан а виши официр иза његових леђа не стиже да употреби оружје.

Друга група је за то време претраживала шталу. Нашли су једног Немца, који рече да је помоћник ветеринара. Преклињао је да га не убију.

Из магацина препуног одеће и оружја младићи су узели немачке униформе и аутомате. Никола наређује покрет. У пролазу пале сено и јуре ка Дунаву.

Већ су пред Новим Бановцима. Лепо се види Дунав и крај обале усидрен брод.

ПРВИ

„Први пут у историји ловачки савез и удружење за заштиту животиња заједнички су предузели једну акцију“ и „Први пут је ловачки савез одликовао неког медаљом зато што је спасао једну животињу а не зато што ју је устрелио“ — пишу француске новине поводом овог случаја.

Робер Еспаргир, 12-огодишњи дечак, станује у селу Ескурс у шумској области јужне Француске. Прозлазећи шумом почетком октобра месеца прошле године, спазио је како се једно лане, до грла већ утонуло у воду потока, очајнички бори за живот. Од грања је начинио неки мостић и по цену свог живота спасао младунче. Однео га је и неговао. Наравно, дечак није могао да одоли а да не исприча о овоме друговима у школи, па је тако вест дошла до ушију председника ловачког савеза.

Пошто је шума и све живо у њој државна својина, стигло је наређење да се лане пусти у слободу. Дечак није могао са овим да се помири, а кад су жандарми припретили да ће животињу силом одузети, породица Еспаргир се обратила удружењу за заштиту животиња. Удружење се својски заузело код ловачког савеза, а председник савеза је лично интервенисао код префекта полиције. Предмет је затим упућен у Париз министарству пољопривреде. Министар је одобрио да спасилац задржи спасеног, али да би се то легализовало морала бити издата наредба за изузетно одступање од ловачког закона.

Најзад, после свих ових перипетија, на малој свечаности у Бордоу, Роберу Еспаргиру је предата званична потврда да је он власник ланета и медаља ловачког удружења за спасавање животињице.

Бомба која не експлодира када падне исто је тако опасна ако не и више од оне која експлодира. За време немачких ваздушних напада на Британију увек је по једна од десет бомби остала неексплодирана. Куће у близини места где су пале такве бомбе морале су бити одмах евакуисане; фабрике су обустављале рад; а саобраћај се заустављао док оне не би биле откољене.

Неке од њих су напосто отказале, али већи део је био намерно темпиран да експлодира после извесног времена, познатог само техничарима који су их саставили. Снабдевене невероватно осетљивим механизмима оне би се распреле чим би неко покушао да их демонтира.

У потпуној тајности, јер би сваки податак о успесима или неуспесима био од неочењиве вредности за Немце, Британци су водили у другом светском рату још једну битку — са немачким стручњацима за бомбе. Тек сада, готово 20 година после тога, могу да буду публиковани неки детаљи ове опасне игре према опису мајора А. Б. Хартлија из његове недовољно објављене књиге „Не експлодиране бомбе“.

Иако спремни да се супротставе нападима из ваздуха Британци у почетку нису били припремљени за борбу против темпираних бомби.

лак потрес не би опет покренуо на рад што је могло бити и после више месеци. Какви су били људи који су се супротстављали овој смрти која је лагано кучала у челичном омотачу бомбе? Тих критичних дана 1940. просечно време трајања живота оних официра који су се бавили тим послом достизало је десет недеља.

Са мењањем типова темпираних бомби мењали су се и начини на које су браниоци Британије покушавали да их учине безопасним. Док је код првих типова било довољно имати храбрости да се приђе бомби, отштрафи и извади упаљач, код каснијих модела је то значило самоубиство. Немачки техничари су измислили тако осетљиве механизме да су бомбе

онако је као и сва друга имало и ведрине тренутке. Једног дана неки млади официр почео је свој опасни посао на демонтирању новог типа затварача и, пошто је успео да извади упаљач, оставио је бомбу да би отишао на ручак убеђен да је најопаснији део посла завршен. Његово запрепаштење није било мало када је на повратку видео затварач поново причвршћен. Не знајући то да објасни он је поново почео свој посао и после неколико часова, када је скинуо затварач нашао је уместо капсуле новогодишњу честитку двојице колега који су бомбу потпуно демонтирали а ово му оставили као опомену.

Разумљиво да је много бомби падало и у дворишта и куће оних који нису били стручњаци за демонтирање

нађено је у Британији неколико бомби које још нису експлодирале. Због неког квара њихови механизми су се притајили, али доста је било да се у њиховој близини догоди неки мали потрес па да они прорале.

Једна од оваквих бомби нађена је у подруму једне зграде у центру Лондона. Колико је она могла бити опасна најбоље показује то што иако су минери успели да из ње испумпају експлозив, како су веровали сав, у њој је остало још, и то је било довољно да изазове тако силвиту експлозију од које су прозори на сто метара уокло попрскали у парампачад.

Бомбе које нису експлодирале

експлодирале чим би неко додирнуо упаљач.

Неко време чинило се да су Немци у овој врсти рата однели победу а онда се неко сетно да би се могло покушати с директним експлозивним пуњењем.

Тако се родио и метод да се на бомбу причврсти нарочита парна бушилица којом је могло да се управља из далека. Када би у оклопу бомбе била пробијена рупа кроз њу је убризгавана пара која је експлозивно пуњење чинила безопасним претворивши га у течност што је цурела из челичне кошуље.

Али то није увек успевало. Један од инжењераца убеђен да је бомбу учинио безопасном, позвао је два своја друга да је изваде из кратере. Догодило је да је исцурела само половина експлозива а она друга је експлодирала разневши сву тројицу.

Иако страшно занимање

нити су их имали у близини. Неки су своју одлучност да сами уклоне те непријатне објекте платили главом, а било је и фантастичних случајева да се ништа није десило.

Када је у кућу једног мирног грађанина пала темпирана бомба од педесет килограма, он је мислећи да има посла са обичном неексплодираном бомбом успео после доста мук да је ишчупа из пода у који се била зарила, и да је мирно кроз прозор избаци у двориште.

Људе из специјалног одреда за демонтирање бомби само што није ударила кап када су установили о чему се радило. Био је то један од последњих типова коме је било доста да се само додирне оловком па да експлодира. А то се ипак није догодило једино зато што се нешто у њеном механизму покварило.

Иако је рат завршен, у току прошле три године про-

НАЈЕЗДА КЕНГУРА НА АЕРОДРОМ

Неколико дана лежећи у носилима, чекала тренутак да се велики транспортни авион чији је мотор брљао изнад њене главе, спусти. Када се сенка његових великих крила већ почела оцртавати на тлу дотрчало је из аустралијске степе неколико још неколико десетина кенгура и најзад је извршена права инвазија. Особље је узалуд покушавало да их растера. Жене су бежале запонажући а гласноговорник је упозоравао присутне да не губе главу. Авион је и даље кружио изнад њих. Прошло је више од пола сата. Лекар је губио стрпљење, плашио се да авион услед недостатка бензина не одлети.

Окружена пратиоцима, девојка је на пространој пољани,

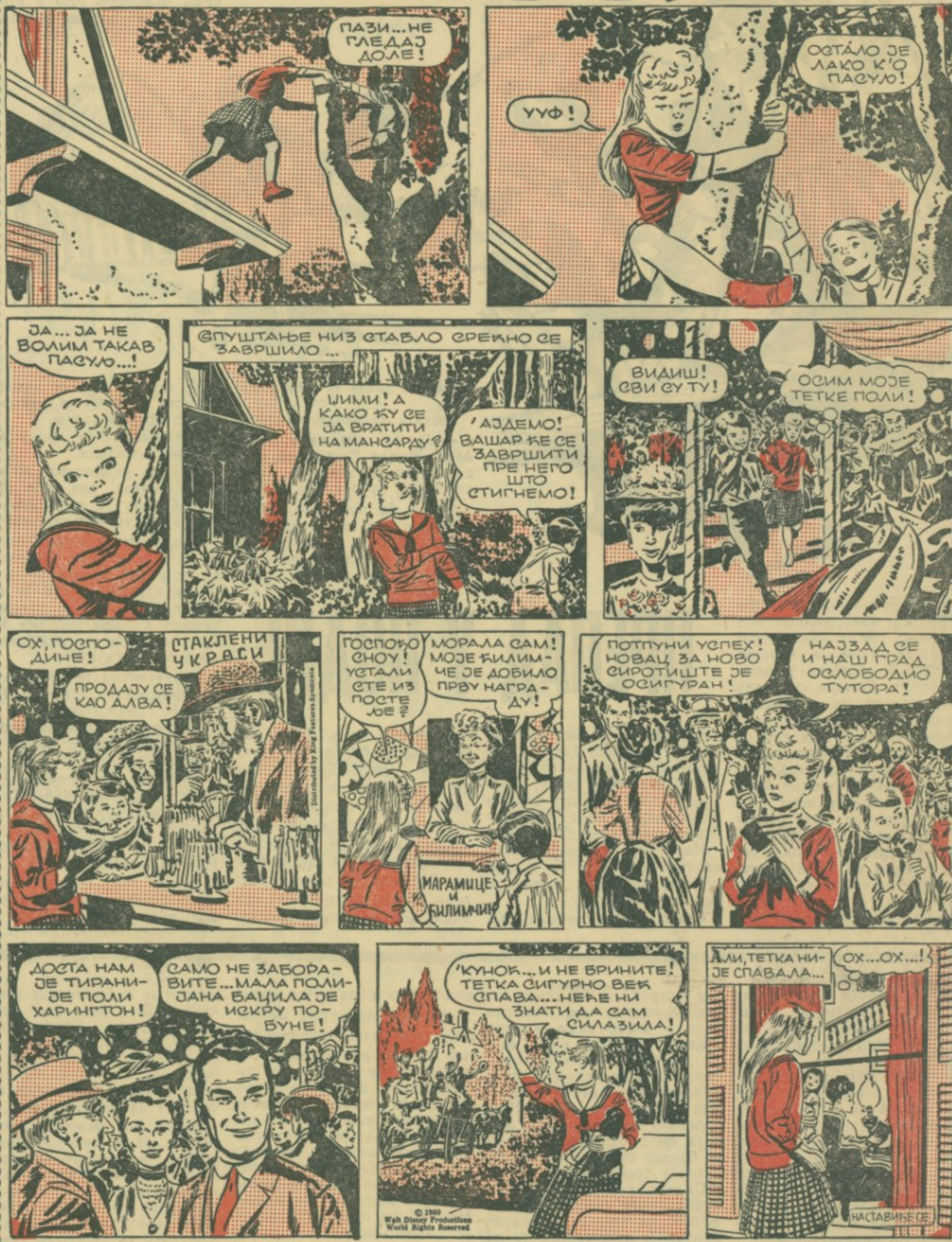
Дозлогрдила

У једном листу у Амстердаму десет дана узастопце се појављивала notiца: „Хенрих, молим те, пиши!“ Једанаестог дана изишла је нова notiца: „За име обга, Хенрих, јави јој се јадници. Читалац“.

Тада су се сви присутни организовали: упркос опасности почели су рукама и ногама да избацују са аеродрома јед ног по једног кенгура. Више људи је том приликом повређено али је аеродром најзад ослобођен. Несрећна Кети је укрцана у авион и отпремљена у Сиднеј где је на време стављена у челична плућа.

Тада су се сви присутни организовали: упркос опасности почели су рукама и ногама да избацују са аеродрома јед ног по једног кенгура. Више људи је том приликом повређено али је аеродром најзад ослобођен. Несрећна Кети је укрцана у авион и отпремљена у Сиднеј где је на време стављена у челична плућа.

WALT DISNEY'S **Толијана**

МОЈИ СУСРЕТИ СА ПАДЕРЕВСКИМ

Позната пољска певачица Нина Тирчинска, удова пијанисте који је био Падеревском најбољи сарадник око издавања комплетних Шопенових дела, живела је годинама у близини овог најславнијег пољског пијанисте. Ево неких њених усмена на славног музичара, великог патриоту и племенитог човека.

Падеревског су називали „Лав Париза“ јер је у том граду отпочео своју каријеру виртуоза на клавиру. Већ после његовог првог концерта штампа га је једнодушно произвела за достојног Листовог наследника, а једна француска пијанисткиња је после његовог концерта узвикнула:

— Маестро, било је ненадмашно! Сада, кад сам вас чула, могу да умрем!

Освојио је Париз готово намах али је и Париз освојио њега. Гуно му је прорицао

славу будућност а Сен Санс је изјавио:

— То је геније који између осталог свира и на клавиру.

— Једном приликом смо мој муж и ја били позвани код Падеревског на вечеру у његовој вили у Рион Босону у Швајцарској. Очекивала сам да видим надувеног, гордог и хладног човека. Али Падеревски је био сушта супротност већини славних људи. Испод његове лавље гриве пламене боје увек су се благе смешкале његове полузатворене очи. По старом пољском обичају пољубио ми је руку. Његово гостопримство, срданост и блага природа намах су разоружали нашу предостројност.

Поред многих других особина Падеревски је имао и ту — био је сјајан домаћин. Он је све видео и знао у кући. Као какав добар заштитник управљао је великом заједницом — 15 чланова особља: управник његовог дома, кућни помоћници и помоћнице, кувари, баштовани и шофери — сви су живели као каква велика породица.

За трпезом Падеревског, а он је као гурман волео разноврсна јела, било је увек по туђе гостију.

Падеревски је годишње путовао најмање шест месеци, на турнејама је приређивао концерте. Слободно време је претежно проводио на свом имању у Швајцарској а често је давао и концерте у добровољне сврхе у оближњем граду Морж.

Страшно је заволео Рион Босон који је сматрао својом другом домовином. Ту је 1901. године склопио очи његов једини син Алфред, а 1934. године његова супруга Хелена. Ту је компоновао и многе своје сонате, оперу Манру, варијације, концерт за клавир и оркестар, „Пољску фантазију“ и друга дела. Често су га посећивали

многи истакнути Пољаци међу којима и Хенрик Сјенкијевич и композитор Х. Опјенски.

Од свих композитора највише је волео Шопена и често је понављао Шуманове речи који је казао за Шопенове композиције: то су „топови покривени цвећем“.

Нагрижен болешћу умро је у Њујорку 1941. године у 81. години живота.

ПАДЕРЕВСКИ — КАД ЈЕ НАЗИВАН „ЛАВ ПАРИЗА“

»СРЕЋАН ЧОВЕК«

Шофер Карл Ларсон из Балберга у Шведској, пре извесног времена је заједно са својим другом купио лоз и добио 25.000 круна. За своју половину набавио је аутомобил, назвао га „кола среће“, пријавио га и добио регистарски број С 59083. Није, изгледа, погрешно што је кола тако назвао, јер га отада срећа стално прати. У листићу за тркачку прогнозу V — када мора да се погоди победник у пет разних трка — дао је цифре према броју својих кола, а само нулу заменио десетком. Досад је на овај начин добио већ три награде, два пута мале а последњи пут преко 9500 шведских круна.

Као и други...

О новој години у Токију се огроман број људи — можда читав милион — окупио око „Меји“-ковчега ради даривања богова и придобијања њихове наклоности у наступајућој години. Приношење жртве се састоји у томе да се метална пара од десет јена пребаци изнад глава других и убади у нарочити ковчежић. Та пара треба дародавцу да донесе срећу и богатство у следећој години. Овај старински обичај мало ко данас схвата озбиљно, али ипак сви радо учествују у томе бар ради такмичења ако не из сујеверја. У овом погледу Јапанци се не разликују од многобројних туриста из свих делова света који у Риму не пропусте да убаце новчић у чувену фонтану Треви.

Трагом прошлости

Археолози који су истраживали земљиште близу Њу Фореста у јужној Енглеској сматрају да су у том пределу живели људи још 5000 година пре наше ере. Из тог времена нађени су трагови радионице у којој се израђивало оруђе од кремена. После су ту живели људи и цветале културе. Из римског доба пронађена је једна ретка глеђосана грнчарија из II века пре наше ре, римска плех за топлење гвожђа, па римски бунар који се и данас употребљава за заливања башта.

У васионском броду муви ће ходаћи као муве

Астронаути ће, ако буду обуђени недавно начињене ципеле, ходати по зидовима и таваници васионског брода као муве. Кроз њихове ових ципела протиче струја ниске волтаже и ствара електро-

магнет који довољно чврсто држи стопало на површини зида или таванице. Подизањем њона микро прекидач зауставља ток струје, не ствара магнет и астронаут може слободно да корача.

Уплавим, неома светлим очима Маргарете Пере огледа се веома јак умни живот и велика сигурност. Са сваком разговара веома усрдно, али никако јој не помињите њен „случај“. За њу нема горе ствари од саучешћа или сажаљења што је постала „жртва науке“.

Пре краћег времена, кад је ушла у велику дворану у Копенхагену, где се одржава међународни конгрес атомиста, сви су устали и поздравили је пљескањем. Она се налазила на челу делегације француских научника. А у науку је ушла незвана. Баш на мала врата.

У почетку је само прала епрувете и посуђе јер није мала више образовање. Отац јој је био сиромашни свештеник који је умро кад је њој било четири године. Да би од нечег живела, мати је морала да чува децу богатих Парижана, а кћи је добила диплому помоћног радника у хемијској струци и са 19 година ступила у службу. Једног дана, са страхом је закуцала на врата Института за радијум у Паризу. Било је то 1929. године. Примила је

БРОЈ 87

У МЕНДЕЉЕЈЕВОЈ ТАБЛИЦИ

На чувеној листи елемената коју је 1879. саставио руски хемичар Мендељејев, број 87 испунила је својим проналаском Маргарета Пере. Ово је кратка прича о њеном животу.

* * * * *

је једна седа и изнемогла старица.

— Шта желите? — упитала је стара жена која се звала Марија Кири.

— Запослење, — промуцала је девојка.

— Узеху вас на тромесечну пробу. Осам стотина франака месечно. Такав је буџет.

Била је то бедна плата. Али за младо створење, пуно амбиција, које је догле живело од давања часова из математике слабијим ђацима, понуда је изгледала као докторска промоција.

Убрзо Марија Кири јој рече да провери анализу једног комада ретке земље у коме се налазио радиоактивни минерал. То је посао који захтева велику снажљивост, тачност и оштроумност.

Пошто је завршила рад, постала је очајна. Њен резултат се није слагао са резултатом Марије Кири. Још два пут је извршила анализу и увек је добила исте бројеве. Ушла је у собу Марије Кири и тужно рекла:

— Госпођо, моји резултати су погрешни.

— Дајте их мени, — одговорила је велика научница мирним гласом. — Сама ћу

видети. Сутра је недеља, имаћу времена.

У понедељак је Марија Кири рекла својој лаборанткињи:

— Ваши резултати су тачни, ја сам се преварила. Слушајте, — наставила је старица — ако сте поподне слободни, дођите да попијемо чај.

Пити чај код научнице светског гласа, био је за Маргарету прави сан. Јер, сваког дана у пет поподне на чај је долазило само неколико најзначајнијих њених сарадника. Напитак је служен из порцеланских судова хемијске лабораторије у којима иначе стоје најопаснији отрови Сркућући врелу течност, научници су причали о разним хипотезама које су у оно време обичним смртницима изгледале трабуњања судуљих људи, а данас су све стварене у атомској индустрији. На те чајеве „код газдарице“ долазили су Ајнштајн, Нилс Бор, Х. Ц. Велс, Ари Штернфелд и други.

Већ после неколико месеци мала Маргарета се сасвим укључила у ово друштво и неосетно је продужила своје радно време до десет увече. Једног дана Пере је постала главни сарадник Марије Кири и вршила је опите уместо ње, јер је научница оболела од леукемије.

У то време људи који су радили са радијумом били су готово потпуно незаштитени. Једино су носили рукавице од каучука, а све око њих

било је прожето радиоактивним зрацима. Није било ни говора о некаквим заштитним зидовима од бетона, као данас, нити о Гајгеровим бројачима.

Маргарети Пере било је 25 година и није веровала да икаква болест може да је сагледа.

Госпођа Кири је имала у њу велику веру и на неколико часова пред смрт позвала је своју лаборанткињу до јој каже последње речи:

— Пере, морате почети самостална истраживања. Ви ћете успети.

Пет година касније, 1939, светом је прострујала вест: „Маргарета Пере успела је да издвоји нов елемент који одговара слободном месту у Мендељејевуј таблици. Елемент број 87 је назван францијум“.

То је учинила тридесетогодишња лаборанткиња. Уосталом, треба рећи да се овом приликом догодило нешто што у науци није редак случај. После краћег времена јавили су се и други научници који су обзанили да су такође открили овај елемент. Имена којима су га крстили гласе: Вирџинијум, Флоренцијум и Молдавијум. Убрзо је ипак установљено да је она прави проналазач елемента 87, а разлог што су други устали против ње састојао се у неверици да неко ко нема ни матуру може да врши проналаске таквог значаја.

Тек после тога она је наставила своје нормално шко-

ловање, али од десет часова увече. Завршила је гимназију и добила матурску сведоџбу, уписала се на универзитет да студира биологију и положила докторат из хемије.

„Мала Пере“ одбранила је докторску тезу 1946. године. Истога дана одржана је у чувеном институту за радијум у Паризу сасвим необична свечаност. Другови су хтели да јој приреде банкет, али у тим данима оскудице, одмах после рата, у Паризу готово није имало шта да се једе. Пријатељи су на бициклима и мотоциклима отишли у околна села да нешто набаве. Хтели су да што више обрадују ону коју су називали будућом Маријом Кири.

Вечера је одржана, али главна личност није била присутна. Маргарета Пере остала је код своје куће, јер се осећала јако уморна. Пуне четири године она је знала да је није миомошшла болест којој често подлежу они који раде са радијумом. Добијала је све веће болове у зглобовима а кад су постали неподношљиви, лекари су били принуђени да јој пресеку нерве који преносе бол.

После осам операција на десној руци, Маргарета Пере се данас служи само лево. Она се труди да остаток живота што више искористи за науку и само о њој говори. О своме здрављу неће изустити ниједну реч.

»ЦАРСТВО ЗА ГУТЉАЈ ВОДЕ«

На Бродвеју се приказује „Камелот“, музички комад у коме се појављују многа из-

ненађења: на пример да се напије воде из апарата за хлађење један витез у пуном оклопу, једна врана-балерина

или једна млада са метар широким украсом од вела на глави. У овом подухвату једино је успела млада. Витез

је решио проблем на тај начин што је насуо воду у чашу и почео је помоћу сламке, док је врана одустала од сваког даљег покушаја.

Земља која се налази између река Тигра и Еуфрата има најбоље услове за развита земљорадње

у том делу света. Стари Грци назвали су је Месопотамијом што значи Међуречје.

Није чудо што су се у тој области, у најстаријим познатим епохама, развиле моћне државе и напредни градови.

У самом срцу Месопотамије налазила се и једна од најмоћнијих држава старог века — Вавилонија, на самој раскрсници веома важних трговачких путева Предње Азије.

Вавилонија, тако названа по главном граду Вавилону, простирала се од Персијског залива до данашњег Багдада. У јужном делу налазили су се Сумерци, а у северном Семити. Семитски део називао се Акадијом по граду Аркаду. Граница између Сумерије и Акадије био је у главном семитски град Киш. Вавилонија је називана и Халдејом. На истоку према Персији налазила се земља Елам, а на југозападу према Арабији Сиријска пустиња.

Од Вавилона су водили на све стране друмови, реке и канали. Једни су га славили, а други су га проклињали, све је грабио и све уживао, једни су га називали „гајем живота“ а други вратима богова. Плодна Месопотамија трговала је са суседним и даљим државама и извозила жито, вуну, стоку, урме, уље, смокве и посуђе од земље, а увозила бисер, злато, кедр, грмиз, мрамор, дрво, слонову кост, тамјан, разноврсне мирођије, гвожђе итд.

Најистакнутији и најмоћнији владар био је Хамураби (1792—1750. пре наше ере).

У току векова овим крајевима прошле су многе освајачке војске. Рушени су и паљени градови, људи убијани и вођени у ропство. Многостолта је савршено са земљом, а олује су нанеле прашину и покривле многе споменике те старе културе, као да никад нису постојали. Али, трагови су о њима остали и научници су неуморно истраживали те крајеве.

Једнога дана у децембру

ХАМУРАБИ

и његов закон

1901. и у јануару 1902. године француски научник Морган приликом ископавања у граду Сузи нашао је стуб од диорита на коме су клинстим писмом уклесани чланови Хамурабијевог законика. Стуб је висок 2 метра и 25 сантиметара а при дну његов обим износи један метар и 90 сантиметара. Споменик се налази сада у Лувру, а на њему су 282 прописа Хамурабијевог законика, од којих је један део избрисан, и доцније на основу копија реконструисан. Споменик је израђен за храм у Сипару, а копије су биле разаслане по земљи ради примене. Еламски краљ Шутрук Нахунт приликом напада на Вавилонију 1120. године пре наше ере однео је овај споменик као ратни трофеј у престоницу Сузу.

Горњи део стуба представља бога сунца Шамаша. Од њега Хамураби прима закон, урезан у осталом делу стуба. Бог седи на престолу. На глави му је капа, а огртач је сав у воланима. Иза његових леђа распростиру се зраци. У десној руци, на којој се налази бразлетна, држи скиптар. Краљ стоји пред богом покорно. Обучен је у дугу плisirану тунику. И он на глави има капу а као и бог исплетену браду. Десну руку држи на устима, а леву на појасу. Законске прописе дешифровао је француски асиролог Шел.

Хамурабијев закон је највећим делом систематизација ранијих прописа. Он је слика политичког, социјалног и привредног живота у Вавилонији, где је власт била централизована, а држава робовласничка. Државна власт ослањала се на земљишни фонд. Велика пажња поклањана је чувању шума, јер је требало много грађе. Исто тако велик значај имало је и сточарство, али су огромна стада била власништво богаташа. Земља се обрађивала grubим плугом који су вукала два вола, а некад и љу-

ди јер је ропство било јако развијено. Земљорадња је зависила од наводњавања, па је изграђена велика мрежа канала које су стално чистили и одржавали у реду. Поред сточарства и земљорадње било је развијено и воћарство. Земља је личила на процветали врт и по некима је ту никла легенда о земаљском рају. Жито је служило поред сребра и као новац. Њиме се исплаћивао пољопривредни радник, гоничи волова, пастири, затим стока, кад је узимана у најам, а плаћали су се и службеници.

Овде ћемо донети неколико параграфа из самога законика.

Члан 1

Ако неко обеди другога и обећење исказе пред судом, али га не може да докаже, онда ко је обедио да се убије.

Члан 5

Ако судија руководи процесом и донесе пресуду и одлуку напише ако доцније својој пресуду поништи и докаже се да је одлуку, коју је

донео поништи, даће дванаестоструку казну, која је у овом процесу одређена и јавно ће бити отеран са сидијске столице, да се више не врати да са судијом седи у процесу.

Члан 14

Ако неко украде туђег недораслог сина, да се убије.

Члан 16

Ако неко прими у своју кућу одбеглог роба или робу, дворског или неки мушкину (врста сталеза), па их на јаван позив чиновника не изведе, да се убије.

Члан 23

Ако разбојник не буде ухаћен, опљачкани треба пред богом да тражи све што му је однесено. Тада ће му насеље и старешина насеља, на чијем је земљишту разбојништво извршено, накнадити све што му је однесено.

Члан 25

Ако се у чијој кући појави ватра и неко, ко дође да га си, баца око на својину господара куће, својину господара куће узме, да се баца у исту ватру.

Члан 53

Ако је неко сувише лењ да одржава своју брану и не одржава је у стању: ако се тада на његовој брани направи отвор и вода преплави поље, онај, у чијој је брани постао отвор, да накнади жито које је уништио.

Члан 54

Ако не може да накнади штету, треба продати за новац њега и његово имање, и они чија су жита уништена поделиће продајну суму.

Члан 205

Ако роб слободног човека удари по образу слободног човека, да му се одсече уво.

Члан 229

Ако грађевинар за другога направи кућу и не направи је чврсто и кућа коју је подигао, сруши се и убије сопственика, да се убије грађевинар.

МИСТЕРИОЗНИ ГОСТИ

ПЕЦКАЊЕ МОЗГА

Било је то 1767. године. Два Енглеза су приспела у Кале али нису отишли да одседну у хотел Де-сен, како је у оно време била традиција за њихове земљаке, већ су отишли у једну крчму коју је држао неки Дилонг. Очекивало се да ће Енглези убрзо наставити пут за Париз али они, изгледа, нису имали ту намеру. Поред тога, нису се распитивали ни чега има занимљивог у Калеу, што би вероватно сваки онај који мало дуже борави у овом месту учинио. Једино је примећено да су повремено одлазили у околину у лов. И то је било све — то им је била једина забава.

И крчмар је после неколико недеља већ почео да се пита шта раде ови Енглези у Калеу. Пошто је имао обичај да препричава догађаје он је и овога пута са својим суседом бакалином „измењао“ мисли о томе ко су његови гости. Час им се чинило да су шпијунски, други пут да су можда бегунци који су морали да напусте Енглеску из неких познатих разлога, и шта све не.

За то време Енглези су лепо живели и толико добро награђивали свога домаћина да је овај најзад закључио: „они су будале“. Ово је, убрзо добило и своју непобитну потврду — Енглези су га по звани у собу и саопштили му: — Газда, ми смо необично задовољни вашом храном и вином а када би нам и собе биле боље, остали бисмо још и много дуже. Нажалост то неће бити, јер све ваше собе гледају на улици, одакле се чује бука поштанских кола

и њихове трубе, разних других кола и коњаника, повици кочијаша и пуцање бичевима.

Крчмар Дилонг је почео да се осећа нелагодно — могућност да изгуби драгоцене госте побудила га је да их умири:

— Али молим вас, ако треба нешто да учиним, што би вам боравак учинило угоднијим, ја ћу се свакако потрудити.

— Е па лепо — рече један од Енглеза — ми имамо један предлог од кога ћете ви видети доста користи. Стајаће нешто новца, али ми смо спремни да платимо половину, а наш даљи боравак омогућиће вам да сасвим лако изравнате ваш удео.

— Сваки разуман предлог прихватам радо — одговори крчмар.

— Ваша башта је веома мила кутак — додаде други Енглез — ако би се зид који је ограђује мало подигао могао би да послужи као зид за две собе, што би умањило трошкове. Ништа више не тражимо, не би ту било потребно много новца, а касније би вам те две собе много више вределе.

Дилонг је био пресрећан

де живот као и раније и крчмар се опет понекад питао зашто су се „забили“ у тај угао.

Прошло је око два месеца и његови гости га једног дана обавестише да ће кренути у тродневни лов. Пошто имају намеру да се дуже задрже понеће много муниције. Идућег јутра кренули су са пушкама о рамену и торбама за муницију добро напуњеним. Газда их је испратио и пожелео срећан лов. Оба вестили су га да су у собама оставили нека документа и да су зато кључеве понели са собом.

Прошла су три дана, затим четири, пет, па и шест, недеља дана, а гости се нису вратили. Дилонг се прво осетило мало нелагодно, онда је почео да сумња и на крају осмог дана послао је по полицију. Врата су била обијена у присуству сведока. На столу су одмах спазили поруку која је гласила:

„Драги газда,

Вам је без сумње познато да је ваш град Кале припадао Енглезима две стотине година и да га је повратио француски војвода де Гиз, који је поступао са Енглезима као што је наш Едвард III, поступао са Французима. Другим речима: узео је њихова имања а њих протерао. Пре кратког времена ми смо, међу породичним папирима,

нашли нека документа наших предака који су некад имали кућу у Калеу на месту где се данас налази ваша гостионица. Пошто су били принуђени да на брзину напусте Кале, наши преци, у нади да ће се убрзо вратити, закопали су замашну суму новца у вашој башти. Документ је садржао тако тачну скицу места, да нисмо ни тренутка посумњали у то да ли ћемо богатство наћи или не. Допутовали смо, као што знате, у Кале, и пошто смо нашли вашу кућу, а не ону која је ту некад била, ми смо постали ваши гости.

Убрзо смо установили да се благо налази у углу ваше баште. Али како да почнемо копање а да не будемо запажени? Зато смо пронашли решење — наш предлог, који сте ви прихватили — да се на том месту изграде две собе. Чим смо се у њих уселили, почели смо са копањем и убрзо нашли ковчег са благом. Као што видите ковчег вам остављамо. Желимо вам много успеха у вашем послу, али вам дајемо и савет: точиће боље вино и установите разумније цене“.

Дилонг је занемео од запрепашћења. Погледао је свог суседа бакалина, а затим празан ковчег и закључио: ако су два Енглеза били будале, он и његов сусед су свакако још веће.

■ Највећа сам река на свету и шира сам од било које друге. Како ми је име?

■ Чувени сам научник који је радио на пољу електрицитета и изумео сам многе корисне ствари за човечанство. Кад сам имао 12 година продавао сам новине по возовима, а доцније сам постао службеник на телеграфу. Мој највећи изум била је електрична сијалица. Како се зovem?

■ Највећа сам река у Сједињеним Америчким Државама. Како ми је име?

■ Веома сам смешна птица. Живим на Антарктику и волим да пливам на сантама леда. Ка сам ја?

■ Потресам земљину површину. Проузрокују ме изненадни покрети стена или друге промене испод земљице по вршине. Како ме зову?

■ Ја сам статуа. Постављена сам на једном острву у њујоршком пристаништу. Обучена сам као грчка богиња и држим буктињу у уздигнутој десној руци. Ко ме је покљонио Америци?

(Одговори: Амазон; Томас А. Едисон; Мисисипи; пингвин; земљотрес; Француска.)

што је пронађен овако лак начин да задржи добре платише. Собе су изграђене, два Енглеза су се одмах уселили и видели се да су веома задовољни. Наставили су да во

Лавица се њлаши

Ловац О. Придем прича нам необичан доживљај из Уганде:

— Једног дана дође у мој логор неки урођеник и замоли ме да му помогнем да отера једну лавицу која му је прошле ноћи отела и убила једну козу, а сад се врма око колибе. Испричао ми је да је јутрос кад је приметио крађу, кренуо наоружан са два копча у прашуму. Прешавши 6 километара наишао је на лавицу са лавчетом. Управо се спремали да поједу уловљену козу. Не размишљајући ни часа урођеник је бацио копчае нишанећи лавицу. Али они промаши њу и уби младунче. Лавица, преплашена, склопи се у густиш, а урођеник узео остатке козе и мртво лавче и кренуо кући. Док га је лавица пратила на одстојању, мумлајући. С времена на време, човек се окретао и плашио лавицу машући копчаем и тако стицао кући.

Потражио је моју помоћ не зато што се лавице плашио он, већ његова жена и деца. Ја поћох да помогнем урођенику. Дуго смо тражили лавицу и нисмо је нашли. Већ сам посумњао у истинитост приче, али ми човек као доказ показа мртво лавче и остатке козе.

Иако звучи невероватно можда се лавица заиста уплашила човека који је махао копчаем. Не бих смео тај начин одбране баш да препоручим као правилан, али сам се неколико пута уверио да лав није тако храбар као што се мисли. Дешава се да се краљ животиња понаша као права куквица, ако човек или друга животиња нађу храбрости да му се супротставе.

»ЦВЕТНИ« ЈЕЗИК

Десет кћери вијетнамског посланика у великој Британији имају имена која преведена на наш језик гласе: Трешњин пупољак, Хармонична музика, Дивљи облак, Чисти дијамант, Орхидеја боје жада, Светлуцава трешња, Трешњина гранчица, Јутарње руменило, Златна орхидеја и Ластавица која чети под облаке.

Бим и Бум
by JOE MUSIAL

ЖЕДНИ СМО!
ТАКО?
А НЕМАМО ПАРА!
СЛАТКА ЛИМУНАДА У ДОБРОТВОРНЕ СВРХЕ 50 Д.СЛАТКА ЛИМУНАДА У ДОБРОТВОРНЕ СВРХЕ 50 Д.
ОВО ЈЕ ЧУДЕСАН НАУЧНИ ПРИНЦИП КРИВЕ НАТЕГЕ!
НАЈБОЉА НА ОСТРВУ, ВЕЛИЧАЈСТВО!
ЛИМУНАДА 15 ДИНИ
ШТЕТА... А ЗНАМ ДА ВИ БАШ ВОЛИТЕ ЛИМУНАДУ!!
АКО ИГДЕ НАБЕТЕ БОДУ И ЈЕВТИНИЈУ ЛИМУНАДУ, ВЕЛИЧАЈСТВО СЛОБОДНО МЕ УДАРИТЕ НОГОМ!
БОЉА ЈЕ ОД КАПЕТАНОВЕ... ГРРР
ЗАШТО?
ЗАР ЈЕ БУРЕ ТОЛИКО ТВРАО?
НИ КАПИ ВИШЕ НЕМА!
ПРОЖАР-ЛЮБИВЕ!
СВЕ ТО ШТО СИ ПОПИО МОРАЋЕШ ДА ПЛАТИШ!
ЛИМУНАДА БИ ВАС ОСВЕЖИЛА, КАПЕТАНЕ!
САМО ШЕС' БАНКИ... ПЛАЊАЊЕ УНАПРЕД!
ПЕТ БАНКИ ЗА ДОБРОТВОРНЕ СВРХЕ, А ЈЕДНА ЗА НАС!
ТВОРНЕ СВРХЕ 50 Д.

БРЗО ЧИШЋЕЊЕ ПИСАЋЕ МАШИНЕ

Слова писаће машине а истовремено и ваљак могу се лако очистити само ударом сваке типке преко меке влакнасте материје сличне табуку хартије. На њу се залепе све честице прашине.

Да би читао и у гужви

Готово је немогуће читати новине у аутобусу или подземној железници у време кад сви чиновници иду на посао или се враћају кући, јер је неописива гужва. Али Џон Полдинг који живи у Лондону није могао да се одрекне тог задовољства. Купио је наочаре са призмом за читање под правим

углом какве употребљавају инвалиди који не могу да седе али је призма поставио у обрнутом смеру. Сад и у највећој гужви он може да чита новине држећи их изнад главе.

Дали знате?

Два обавезна елемента

Испитивање навика и потреба америчких домаћица показало је да у савременој америчкој кухињи морају да постоје два обавезна елемента, поред пуне електрификације и конзерви — аутоматски сат и радио-апарат специјално за домаћицу. Помоћу сата она ће контролисати време при справљању појединих оброка, док јој радио омогућује да буде у току са свим збивањима у свету.

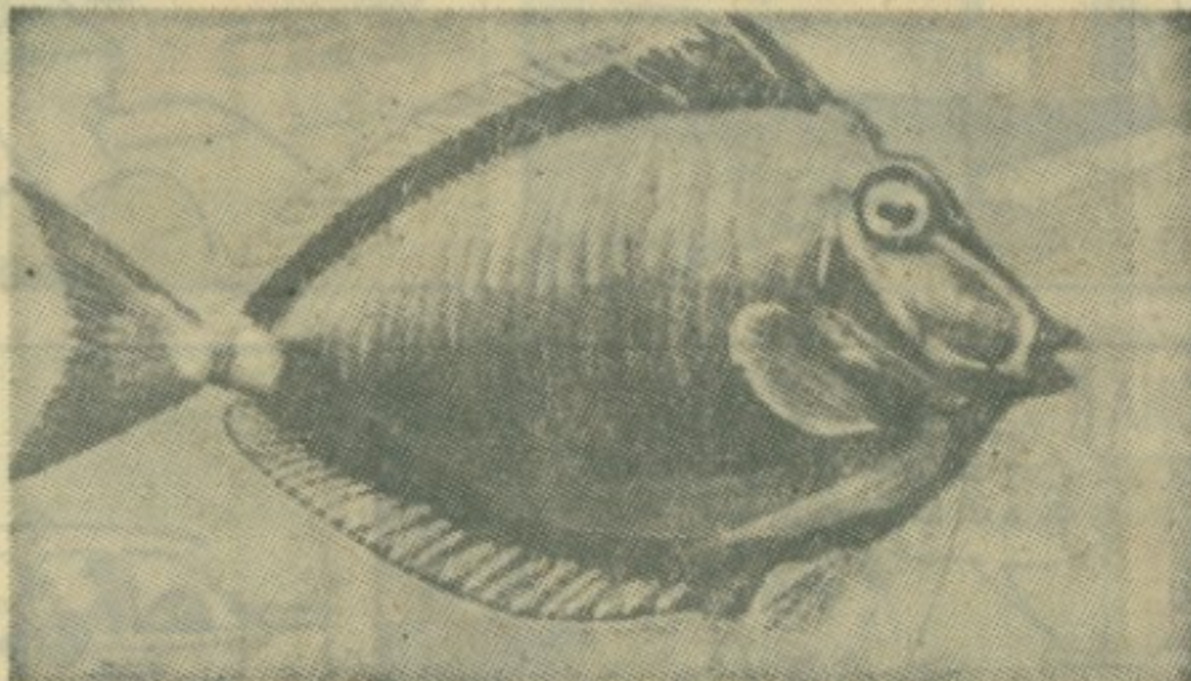
Трачнице против рђе

У Холандији су почели да израђују прве галванизоване железничке трачнице које су веома отпорне према рђи. Трачнице су намењене рудницама где је проценат влаге у ваздуху висок, што веома штоди железничким пругама. Опити су показали да галванизоване трачнице трају три пута дуже од обичних и да чак и у најлошијим условима могу да се употребљавају најмање десет година.

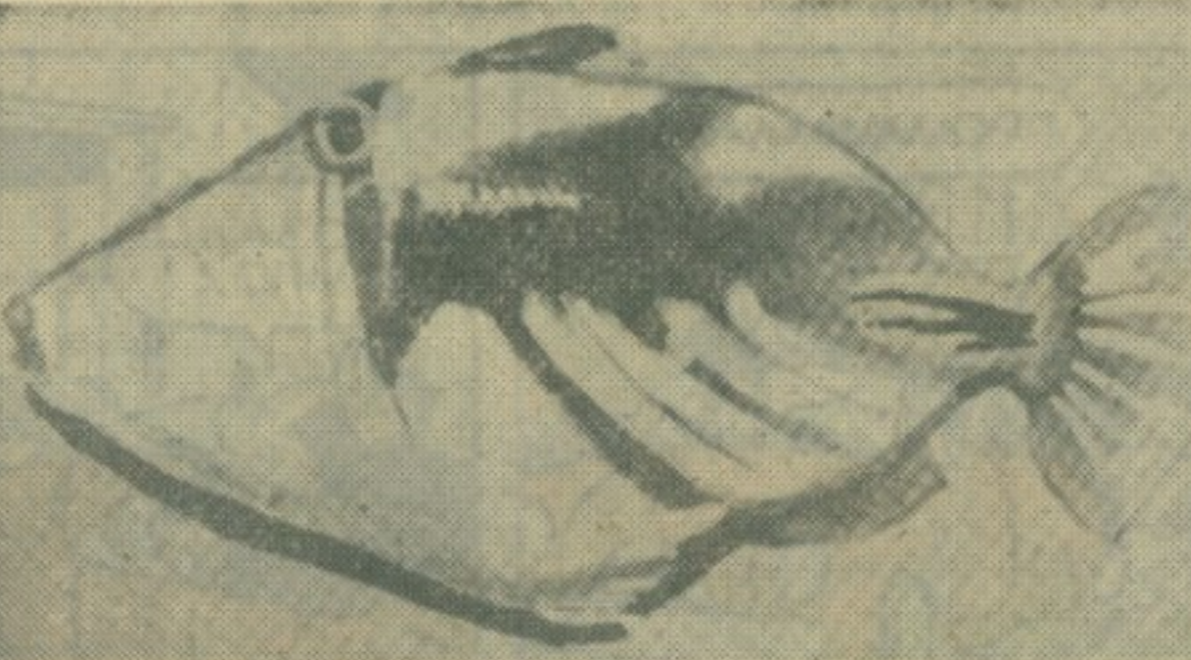
Прање за трен ока

Да би очували своја амфибијска возила од корозионог дејства морске воде морнарнички стручњаци у Америци су конструисали напругу која за трен ока потпуно спере морску воду са свих делова возила. Млазеви под великим притиском одстране морску воду кад само једном возило прође кроз њихову мрежу.

ДВЕ РИБЕ ИЗ ОКЕАНСКИХ ДУБИНА

Доктор Леонард Шулиц, конзерватор музеја при Смитсоновом институту у Вашингтону, најзаслужнији је што су добијени научни подаци о појединим непознатим рибама Маршалских и Маријанских острва у Пацифику.

Неколико примерака рибе-хирурга (Acanthurus) назване тако по својим леђима и трбушним перајима који су оштри као жилет. Интересантно је да је риба-хирург све-

тлосиве боје, док су пераја нарадастожута.

На слици (доле) је риба-окидач из рода (ballistes) названа по „окидачу“ на средни леђа који јој успешно служи у борби с непријатељима или за хватање жртава. Нађена је у водама острва

Бикини. Црна са жутим и наранџастим деловима она има и три плаве линије испод очију, а цела је дуга 15—20 сантиметара.

Нови синтетички хормон

Једна истраживачка група са универзитета у Питсбургу у Сједињеним Државама успела је прва у историји хемијске индустрије да синтетичким путем произведе адренотропни хормон који регулише рад хипофизе. Овај хормон се употребљава за лечење реуме.

Њујорк — Мелбурн за 82 минута

Ново конструисаном авиону који је снабдевен ракетом, довољан је свега један сат и 22 минута да пређе пут дугачак 16.700 километара — од Њујорка до Мелбурна у Аустралији. Најбржем авиону било је досад потребно преко 37 часова да превази овај пут. Да би полетео, овај ракетни авион треба да буде уздигнут на 36 километара висине другим авионом са 6 реактора одакле ће бити пуштен и полетети брзином од 8.500 километара на час. Када се ракета упали брзина ће достићи 27.500 километара. Овај авион може да прими 30 путника.

Деца о родитељима

На тему: „Моји родитељи“ једна девојчица је написала у свом писменом задатку:

— Не можемо придобити наше родитеље јер су искувише стари да бисмо им одстранили њихове навике.

А један дечак је на ту исту тему написао:

— С мојим оцем је врло весело живети, жао ми је што га нисам много раније упознао.

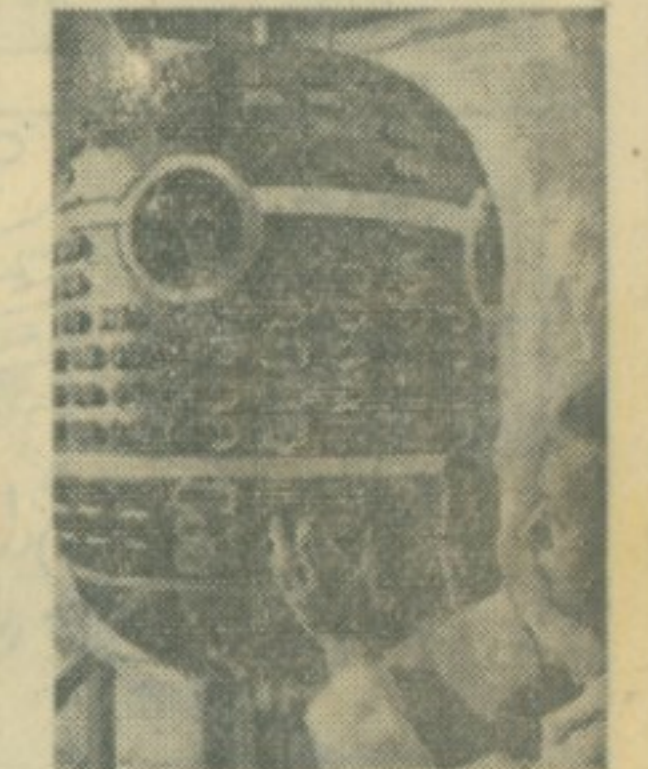
ТРКЕ КАМИЛА

Расинг клуб „Јордан“ организовао је нову дисциплину — трке камила. Овај покушај није само атракција. Камиле се дегенеришу, па је потребно изабрати најбоље и освежити расу. У првој трци на стази од 1800 метара победник је постигао време 4:30 минута а за камиле је оно изванредно. Јахач је такође морао да покаже велику способност јер је јахао без седла.

Батерија за васионски брод

Овај „ананас“ није ништа друго до атомска батерија за први васионски брод. Направ-

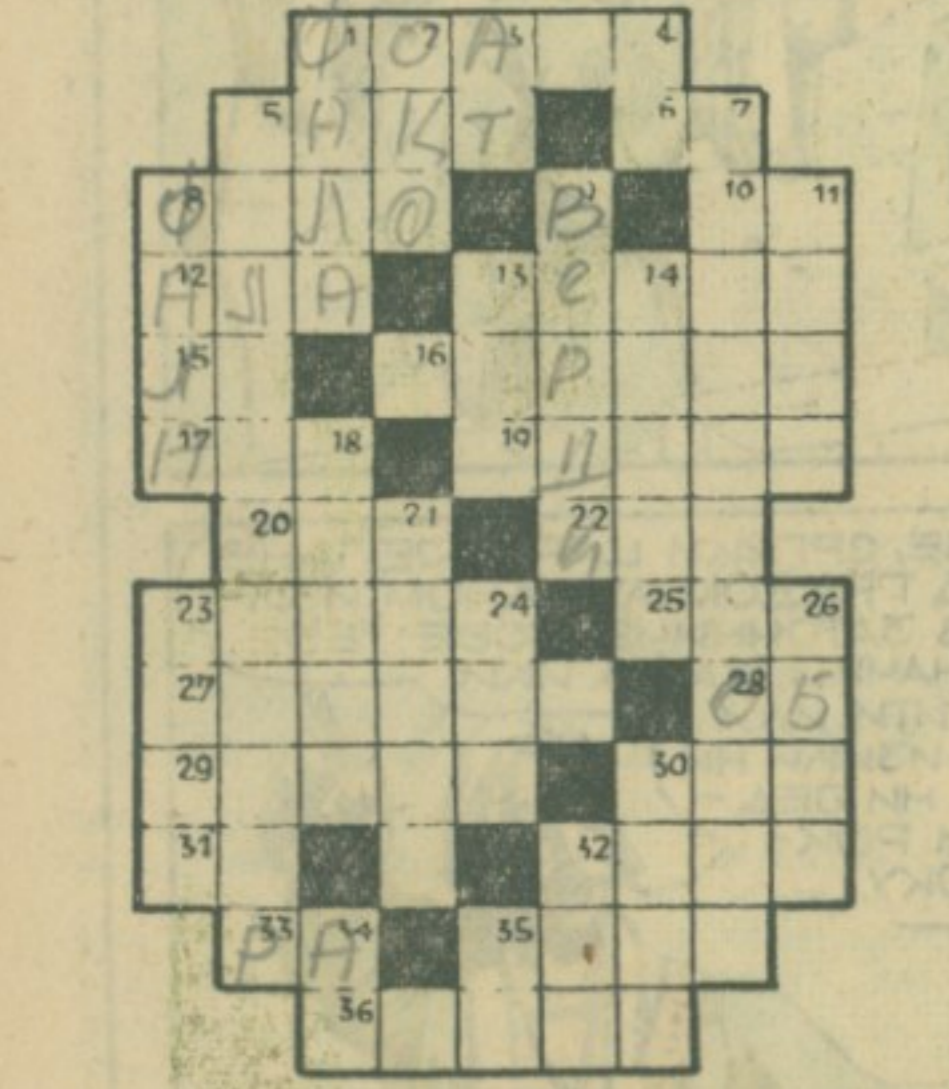

љена у једној америчкој фабрици моћи ће да снабдеви прве астронауте електричном енергијом непрекидно 365 дана.

УКРАЈИНСКЕ РЕЧЕНИЦЕ

Водоравно: 1) предворје у позориштима; 2) музички израз; 3) свеза; 4) уметнички или књижевни рад; 5) два сугласника; 6) аждаха; 7) област у Индији; 8) француски члан за мношину; 9) врста минерала; 10) град у старој Фризији; 11) река у Италији; 12) сувањ; 13) друге, остале; 14) део часа; 15) свеза; 16) река на совјетском Далеком Истоку; 17) река у Сибиру; 18) прича у сликама; 19) показна заменица; 20) показна заменица; 21) Обар; 22) хемијски знак за раднију; 23) град у Аустрији; 24) планина у Србији.

Усправно: 1) хидроцентрала у Словенији; 2) орган чула вида; 3) коњ; 4) спев; 5) писаћа машина која преноси штампане текстове преко жица на велика растојања; 6) град у Србији; 7) италијански сликар (Салвадор); 8) италијански оперски композитор (Визели); 9) стада; 10) змијски пар; 11) развалина; 12) апарат за мерење морских дубина; 13) стари град на месту данашње Будимпеште; 14) животна намирница; 15) изразити предстваник врсте; 16) наша река; 17) домаћа животиња; 18) врста папагала; 19) мера за површину; 20) два суседна слова.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
 Водоравно: 1) стена; 2) Пориша; 3) Вома дала; 4) онако; 5) јен; 6) аг; 7) Або; 8) ка; 9) ом; 10) алас; 11) Лим; 12) иза; 13) Улм; 14) вал; 15) пал; 16) кос; 17) три; 18) ар; 19) осе; 20) Ин; 21) одан; 22) моја; 23) или; 24) Уна.
 Усправно: 1) Сом; 2) трака; 3) ец; 4) Нил; 5) аја; 6) Поч Голтвотли; 7) Александрија; 8) боа; 9) Ана; 10) еца; 11) Оливи; 12) ми; 13) аз; 14) мул; 15) аз; 16) ат; 17) као; 18) ес; 19) ина; 20) они; 21) ему; 22) ал; 23) он.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Магичан круг

1	16	58	55	40	41	31	18
54	54	4	13	30	19	37	44
8	9	63	50	33	48	26	23
62	51	7	12	27	22	36	45
61	52	6	11	28	21	35	46
7	10	64	49	34	47	25	24
60	53	3	14	29	20	38	43
2	15	57	56	39	42	32	17

ШАХОВСКА ТАБЛА

Збир бројева у свим правцима — водоравно, вертикално и по дијагонали — износи 260. Збирови цифара у црним квадратима у свим правцима сем дијагонале — су једнаки (130).
 Збирови свих непарних бројева у хоризонталним и вертикалним колонама износи 128.
 Сви парни бројеви у колонама имају збир 132.

ЗАГОНЕТКА

Сваког дана један микроб повећава два пута своју запремину. На крају двадесетог дана испунио је једну боцу. Кога дана је он испунио половину боце?
 Одговор: Уочи двадесетог дана, управо деветнаестог, јер се двадесетог удвостручи и напуни боцу.

Зоолошке карте

Сваки играч нека изабере име једне животиње и нека га гласно изговори. Шпил карата се подели међу играче — делећи по једну карту. Сваки играч намести своје карте испред себе. Први играч окрене горњу карту и стави је испред своје гомиле, ребајући с десна на лево. И остали играчи редом треба да окрену своју карту али тако да је не виде пре својих партнера. Ако два играча окрену исту карту, они морају да гласно кажу име животиње коју је онај други одабрао на почетку игре. Онај ко први тачно каже добија све окренуте карте снаг противника.

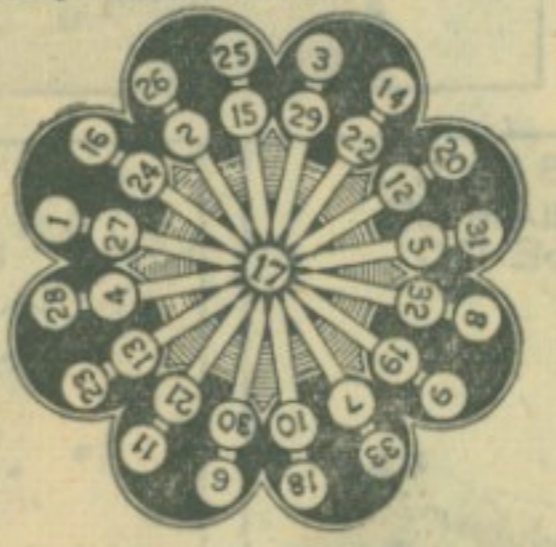
Четири броја из сваког од малих црних спољашњих кругова сабрана са бројем из центра дају збир 85.

Бројеви на сваком пречнику са бројем у центру износи 85.

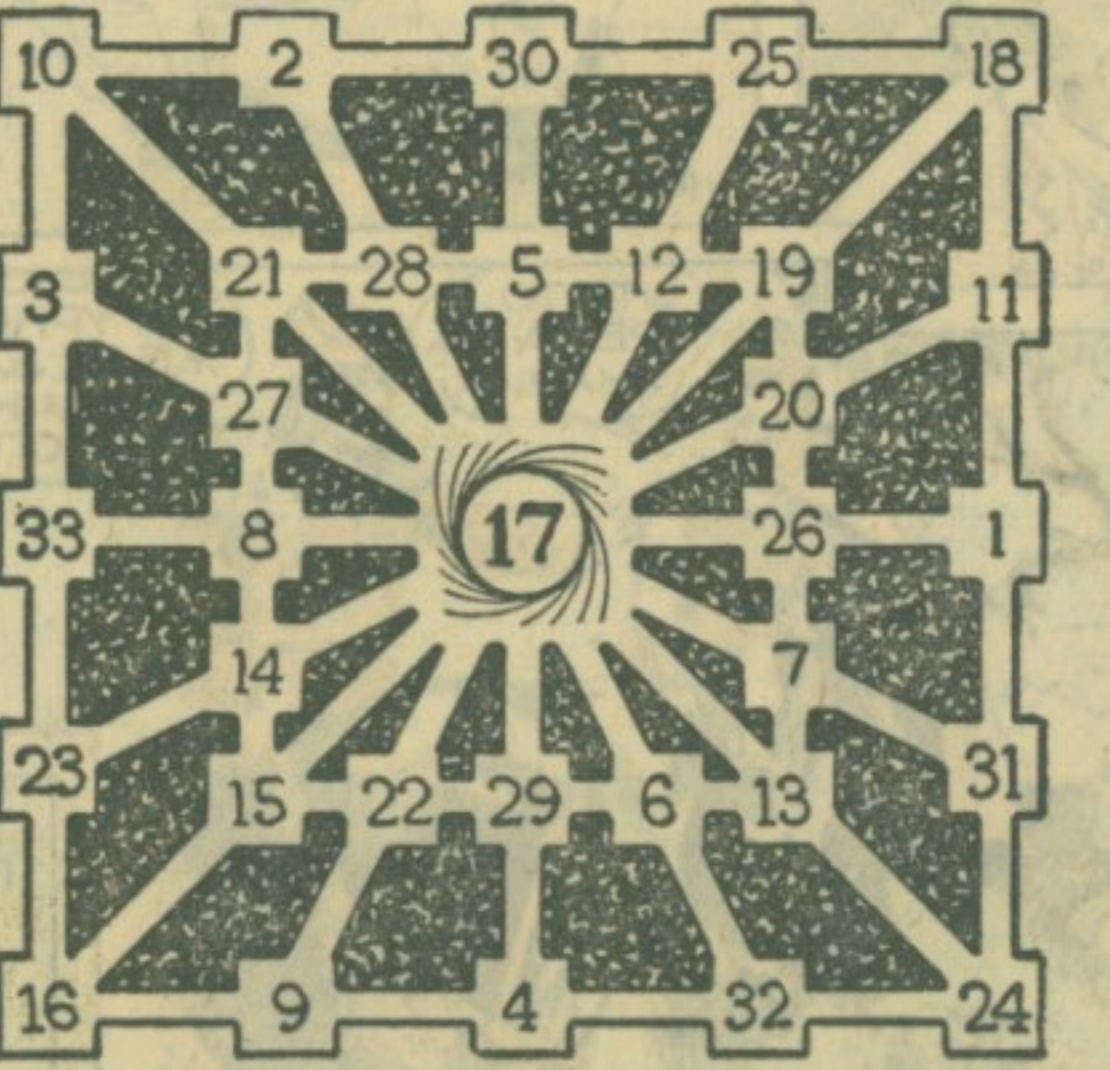
Два највећа броја из великог круга и два најмања броја из истог круга плус број у центру дају 85. По том истом кључу и бројеви из другог круга дају исти збир.

Број 29 плус три броја деценио од њега заједно са централним износи 85.

Број 12 плус три броја с десне стране и центар (17) чини 85.

МАТЕМАТИЧКИ КВАДРАТ

Четири броја из угла великог квадрата сабрана са централним бројем износи 85.

Четири броја из угла унутрашњег квадрата са централним бројем дају збир 85. Два броја у левом углу у

највишем реду и два броја у десном углу у најнижем реду са централним бројем дају збир 85.

Збир бројева у једном реду износи 85, и збир бројева у дијагонали преко центра износи такође 85.

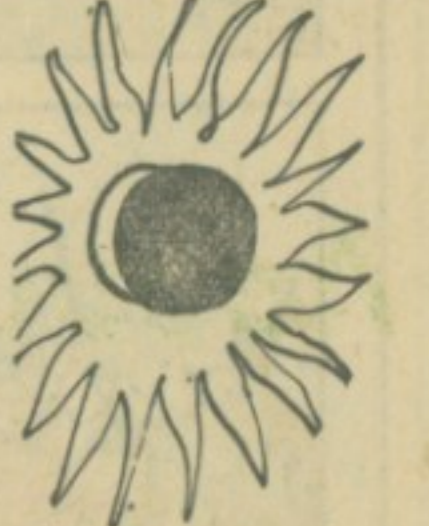

... словеначки писац Матија Чоп (1797—1835), кога су називали великаном учености, знао је 19 језика.

... Дунав уноси у нашу земљу сваког секунда просечно 2220, а из ње износи 6200 кубних метара воде.

... Савинен де Сирано — како је било право име јунака Ростанове херојске комедије „Сирано де

... према старим кинеским хроникама прва поуздана белешка о помрачењу

Сунца датира из 2697. године пре наше ере.

... први трамвај који су вукли коњи Загреб је добио у септембру 1891. године. Овај трамвај био је у саобраћају све до 1910. кад је замењен електричним.

... на дан 1. Јануара 1960. године на свету је било 154.892 биоскопске дворане, што износи 29 процената више него у 1958. години. Од у-

Бержерак — био је анатемисан као безбожник кад је објавио своју трагедију „Смрт Агриппине“.

... у Србији, где има остатака шуме од црног бора — на Дивчибарима и Златибору — живи дивље канаринке које су знатно мање од питомих. Ову лепу птицу зеленкастог перја са жутим тоновима и уздужним мрким цртама народ зове „жутарица“.

купног броја биоскопа на Европу долази највећи број: 103.990.

Т
Р
А
А
С

